

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

**ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ**

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

**ΟΙ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΕΣ ΤΗΣ
ΚΕΡΚΥΡΑΣ.
ΕΡΕΥΝΑ, ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΚΑΙ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ
ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΘΙΝΑΛΙΩΝ**

Της φοιτήτριας ΚΟΣΚΙΝΑ ΝΙΚΗΣ

A.M: B2015053

ΕΠΙΒΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Μ.ΔΡΑΚΑΚΗΣ

Copyright © ΚΟΣΚΙΝΑ ΝΙΚΗ, 2020

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Ευχαριστίες

Με την περάτωση της παρούσας εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω την αρχιμουσικό της Φιλαρμονικής Θιναλίων κυρία Αγγέλη Φωτεινή για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε να ασχοληθώ με το μουσικό αρχείο της Φιλαρμονικής και την ευκαιρία να εκπονήσω την πρακτική μου άσκηση και την πτυχιακή μου εργασία πάνω σε αυτό. Ακόμη, θα ήθελα να ευχαριστήσω το ΔΟΠΑΠ Κέρκυρας, που συμφώνησε και μου επέτρεψε τις παραπάνω εργασίες στο χώρο της Δημοτικής Φιλαρμονικής.

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία το θέμα είναι η έρευνα, η ταξινόμηση και η οργάνωση του μουσικού αρχείου της Δημοτικής Φιλαρμονικής Θιναλίων. Επιπλέον, η εργασία περιλαμβάνει πληροφορίες περιληπτικά για το θεσμό των φιλαρμονικών και για άλλες Φιλαρμονικές της Κέρκυρας. Το μουσικό αρχείο της Φιλαρμονικής Θιναλίων αποτέλεσε και το αντικείμενο της πρακτικής μου άσκησης σε μια προσπάθεια να το ταξινομήσω και να το οργανώσω. Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, το αρχείο οργανώθηκε με βάση την κατηγορία των μουσικών κομματιών και ταξινομήθηκε αλφαβητικά, όπως θα δούμε πιο αναλυτικά, στη συνέχεια. Ο σκοπός της εργασίας αυτής, είναι η γνωριμία με τη Φιλαρμονική Θιναλίων, το μουσικό της αρχείο και την οργάνωση αυτού, καθώς η τελευταία αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο στο πρακτικό της κομμάτι για τους αρμοδίους της, όπως θα δούμε στη συνέχεια.

Λέξεις Κλειδιά: φιλαρμονική, οργάνωση, ταξινόμηση, έρευνα, αρχείο

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ευχαριστίες.....	4
Περίληψη.....	5
Εισαγωγή.....	7
Κεφάλαιο 1 : Οι Φιλαρμονικές στην Κέρκυρα	10
1.1 : Φιλαρμονική Εταιρεία Κέρκυρας (ΦΕΚ).....	13
1.2 : Φιλαρμονική Εταιρεία Μάντζαρος (ΦΕΜ).....	19
1.3 : Φιλαρμονική Κορακιάνας “Σπύρος Σαμάρας”.....	23
1.4 : Φιλαρμονική Γαστουρίου “Ομόνοια”.....	31
Κεφάλαιο 2 : Φιλαρμονική Θιναλίων	33
2.1 : Εκδηλώσεις.....	38
2.2 : Το μουσικό αρχείο – τρόποι ταξινόμησης και οργάνωσης.....	43
2.3 : Πρωτότυπα κομμάτια του αρχείου.....	47
2.4 : Χειρόγραφες παρτιτούρες στη διάρκεια των χρόνων.....	49
Κεφάλαιο 3 : Αποτέλεσμα της ταξινόμησης – οργάνωσης.....	51
Συμπεράσματα	52
Συμπληρωματικό υλικό με εικόνες.....	53
Πηγές και Βιβλιογραφία	57

Εισαγωγή

Η παρούσα ερευνητική εργασία αναφέρεται στο θεσμό των φιλαρμονικών γενικά, της Κέρκυρας ειδικότερα και πιο συγκεκριμένα της φιλαρμονικής Θιναλίων. Μια δημοτική φιλαρμονική της Βόρειας Κέρκυρας, η οποία έχει ιδρυθεί τα τελευταία χρόνια με σκοπό τη δωρεάν εκμάθηση μουσικής σε μικρούς και μεγάλους. Οι φιλαρμονικές στο νησί της Κέρκυρας είναι αναπόσπαστο κομμάτι του πολιτισμού της σε βάθος χρόνων. Συνολικά στο νησί λειτουργούν σχεδόν δεκαοκτώ φιλαρμονικές, άλλες δημοτικές και άλλες όχι, με αποτέλεσμα οι περισσότεροι Κερκυραίοι να γνωρίζουν μουσική και αυτό να είναι κάτι που τους χαρακτηρίζει.

Μεταξύ των φιλαρμονικών υπάρχει αλληλεγγύη και αυτό σημαίνει ότι μουσικά κομμάτια ταξιδεύουν από φιλαρμονική σε φιλαρμονική και όλα αυτά δημιουργούν το αρχείο της καθεμιάς ξεχωριστά. Στην εργασία αυτή, θα επικεντρωθούμε στο μουσικό αρχείο της Φιλαρμονικής Θιναλίων, το οποίο παρότι είναι μικρό κρύβει μέσα θησαυρούς, όπως θα δούμε στη συνέχεια. Όπως προανέφερα, η αλληλεγγύη μεταξύ των φιλαρμονικών συνεπάγεται την εύρεση του ίδιου μουσικού κομματιού στα αρχεία διαφόρων φιλαρμονικών. Αυτό σημαίνει ότι ένα κομμάτι μπορεί να χρησιμοποιηθεί από όλους και δεν είναι αφιερωμένο σε κάποια φιλαρμονική συγκεκριμένα. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο με όλα τα κομμάτια. Κάποια αποτελούν τους θησαυρούς της κάθε φιλαρμονικής και είναι πρωτότυπα χωρίς να μπορεί κάποια άλλη φιλαρμονική να τα δανειστεί ή να τα εκτελέσει.

Πέρα από το μουσικό αρχείο της φιλαρμονικής Θιναλίων που είναι το βασικό θέμα, θα αναφερθούμε επίσης και σε εκδηλώσεις στις οποίες έχει λάβει μέρος, ταξίδια και άλλα γεγονότα, προκειμένου να έχουμε την ολοκληρωμένη εικόνα αυτής. Το θεωρητικό κομμάτι της πτυχιακής εργασίας βρίσκεται εδώ και σε συνδυασμό με το πρακτικό κομμάτι που περιλαμβάνει την

ταξινόμηση και οργάνωση του αρχείου στο φυσικό χώρο και σε ηλεκτρονική μορφή στη συνέχεια, ολοκληρώνεται η εργασία. Επιπλέον, θα επισυναφθούν εικόνες από εκδηλώσεις στις οποίες η φιλαρμονική έχει λάβει μέρος αλλά και φωτογραφίες του ιδρυτή και όλων όσοι έπαιξαν σημαντικό ρόλο για την πορεία της μέσα στο χρόνο.

Σημαντικά είναι βέβαια και θα αναφερθούν εκτενέστερα παρακάτω, τα κομμάτια που για εκείνη αποτελούν θησαυρό και είναι αποκλειστικά αφιερωμένα σε αυτή. Το αρχείο της ξεπερνά τα διακόσια κομμάτια, τα οποία μπορεί κανείς να βρει και σε αρχεία άλλων φιλαρμονικών, ενώ δύο μόνο είναι αφιερωμένα σε αυτή και δεν μπορούν να δοθούν χωρίς την άδειά της. Ακόμη, στο αρχείο το οποίο ερευνούμε, υπάρχουν αρκετές χειρόγραφες παρτιτούρες, που παρά τις συνθήκες με τις οποίες βρέθηκαν αντιμέτωπες, μπόρεσαν να διατηρηθούν σε ένα καλό σημείο, ικανοποιητικό για ανάγνωση. Ο χώρος του αρχείου δε θα έλεγε κανείς πως ήταν – είναι ο ιδανικός για τη φύλαξη του και για το λόγο αυτό, πολλά από τα κομμάτια έχουν καταστραφεί εντελώς ή μερικώς. Η υγρασία του υπόγειου κτιρίου, προκάλεσε φθορές και η μεταφορά τους σε ένα πιο στεγανό μέρος, θα πρέπει να είναι το αμέσως επόμενο βήμα.

Σε ένα μουσικό αρχείο δεν είναι απαραίτητο ότι θα βρει κανείς μόνο παρτιτούρες. Στο παρόν αρχείο, βρέθηκαν σημαντικά στοιχεία, όπως για παράδειγμα ντοσιέ με τα μέλη της φιλαρμονικής από τότε που εκείνη ιδρύθηκε, απουσιολόγιο, καθηγητές, φωτογραφίες και πολλά άλλα., τα οποία θα δούμε και στη συνέχεια. Αυτή θα μπορούσε να είναι μια σημαντική πληροφορία για κάποιον που ενδιαφέρεται να μάθει πως ξεκίνησε και ποιοι ήταν αυτοί που εμφανίστηκαν πρώτοι στη Φιλαρμονική Θιναλίων. Αν σε κάθε αρχείο φιλαρμονικής, υπήρχε ένας φάκελος με όλα τα μέλη που έχουν περάσει από αυτή κατά τη διάρκεια λειτουργίας της, τότε τα νέα μέλη θα μπορούσαν να αναγνωρίσουν προγόνους τους που ίσως πέρασαν από τα ίδια θρανία με αυτούς.

Κάτι ακόμα που θα αναλυθεί στην παρούσα εργασία, είναι οι εκδηλώσεις και τα ταξίδια, στα οποία έλαβε μέρος η φιλαρμονική Θιναλίων. Ως μέλος της φιλαρμονικής Θιναλίων τα τελευταία δεκατέσσερα χρόνια μπορώ να φέρω στη μνήμη μου αρκετά ταξίδια και συναυλίες. Βέροια, Άνδρος, Ελευσίνα, Αθήνα, αλλά και συναυλίες εντός Κέρκυρας στην Άνω Πλατεία, στο θέατρο, στο δημοτικό σχολείο Αχαράβης, τις λιτανείες πριν και μετά το Πάσχα, όπως για παράδειγμα την Κυριακή των Βαΐων. Ταξίδια και εκδηλώσεις που διαφημίζουν και προωθούν το νησί της Κέρκυρας, τον πολιτισμό της και τη μουσική της παράδοση.

Έτσι λοιπόν, συνοψίζοντας, στην εργασία αυτή θα αναφερθούμε σε διάφορες φιλαρμονικές ή μάλλον τις παλαιότερες της Κέρκυρας, αλλά συνάμα και στη νεότερη φιλαρμονική της Κέρκυρας, τη φιλαρμονική Θιναλίων, με την οποία θα ασχοληθούμε εκτενέστερα καθώς θα εμβαθύνουμε σε πληροφορίες που αφορούν στο μουσικό αρχείο της, την ίδρυση και την πορεία της σε βάθος χρόνου και οποιαδήποτε άλλη πληροφορία έχουμε σχετικά με αυτήν.

1. Οι φιλαρμονικές στην Κέρκυρα

Οι φιλαρμονικές ή “μπάντες” είναι μουσικά σύνολα που λειτουργούν σε στρατιωτικά σώματα ή σώματα ασφαλείας και όχι μόνο. Αποτελούνται από χάλκινα (τούμπα, τρομπέτα, ευφώνιο, τρομπόνι) και ξύλινα (κλαρίνο, φλάουτο, σαξόφωνο) πνευστά όργανα αλλά και κρουστά (ταμπούρο, γκρανκάσα, πιάτα) όργανα. Η ιστορία των φιλαρμονικών ξεκινά από το Μεσαίωνα με σάλπιγγες, ταμπούρα και φλογέρες. Στο Μπαρόκ προστέθηκαν τα χάλκινα και ξύλινα πνευστά και κατά το 19^ο αιώνα εμφανίστηκαν και τα κρουστά από επιρροή των Τούρκων Γενιτσάρων. Στην Ελλάδα και την Ευρώπη φτάνει ο θεσμός των φιλαρμονικών κατά τον 19^ο αιώνα και επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την Ελληνική μουσική.

Στην Ευρώπη του 19^{ου} αιώνα υπάρχει η τάση δημιουργίας ιδρυμάτων. Μεταξύ αυτών και οι φιλαρμονικές. Από την ιστορία γνωρίζουμε ότι κατά την περίοδο της προστασίας της Κέρκυρας από το Ηνωμένο Βασίλειο η μπάντα του Αγγλικού στρατού, συνόδευε τις εκδηλώσεις. Όταν προτάθηκε στη μπάντα αυτή να συνοδεύσει τις ορθόδοξες λιτανείες, αρνήθηκαν κατηγορηματικά και έτσι δόθηκε η ιδέα για την ίδρυση της πρώτης φιλαρμονικής. Πρόκειται για την Παλαιά Φιλαρμονική ή αλλιώς Φιλαρμονική Ένωση Κέρκυρας (1840). Οι Κερκυραίοι έσπευσαν να την ενισχύσουν έχοντας ήδη αρκετοί από αυτούς κάποιες γνώσεις μουσικής και η συνέχεια φαίνεται πως ήταν θριαμβευτική. Οι άνθρωποι ενδιαφέρθηκαν τόσο πολύ, που πλέον ήταν δύσκολο να ενταχθούν όλοι στην ίδια μπάντα και αυτό έφερε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία όλο και περισσότερων. Έτσι, καταλήγουμε στο σήμερα, όπου οι φιλαρμονικές είναι σχεδόν 18 και η πολυπληθέστερη να είναι αυτή που έκανε την αρχή, δηλαδή η

Παλαιά, μετρώντας πλέον 180 χρόνια από την ίδρυση της και τουλάχιστον 150 σταθερούς μουσικούς, ενώ στις μεγάλες λιτανείες του Πάσχα φτάνει να έχει 300 μουσικούς χωριστά από τους μαθητές της που κάθε χρόνο ξεπερνούν τις 100 εγγραφές.

Οι φιλαρμονικές στην Κέρκυρα είναι ένας θεσμός που δημιουργήθηκε για να συνοδεύει τα θρησκευτικά και στρατιωτικά δρώμενα αλλά και για να μπορούν οι άνθρωποι να μαθαίνουν δωρεάν μουσική. Για το λόγο αυτό, λειτουργούν ως σήμερα τόσες φιλαρμονικές στο νησί, αφού η εκμάθηση μουσικής είναι πλέον αναπόσπαστο κομμάτι του πολιτισμού και της κουλτούρας των Κερκυραίων. Επιπλέον, και όπως είναι λογικό, τα ταξίδια τα οποία κάνουν οι περισσότερες φιλαρμονικές είτε εντός, είτε εκτός Ελλάδος, είναι μια διαφήμιση για τον τόπο και παρουσιάζει την άλλη όψη του νομίσματος. Η Κέρκυρα είναι ένας τόπος που αξίζει κανείς να επισκεφθεί, όχι μόνο για τα θέματα πολιτισμού, αλλά και για την ψυχική γαλήνη που προσφέρει σε όποιον την επισκεφθεί.

Παρακάτω παρατίθενται ονομαστικά οι φιλαρμονικές που λειτουργούν στο νησί σήμερα. Ξεκινώντας από την “Παλαιά” που ήδη αναφέραμε, άλλες αξιοσημείωτες φιλαρμονικές είναι, η Φιλαρμονική Εταιρεία “Μάντζαρος”, Γαστουρίου “Ομόνοια”, Κορακιάνας “Σπύρος Σαμάρας”, για τις οποίες θα γίνει λόγος στη συνέχεια, Σκριπερού, Λευκιμμαίων, Λευκίμμης, Κυνοπιαστών, Συναράδων, Φιλαρμονική Ένωση “Καποδίστριας”, Κάτω Κορακιάνας, Κοντοκαλίου, Λακώνων, Θιναλίων, Αυλιωτών, Καρουσάδων. Επιπλέον, αναφέρονται παρακάτω διάφορες φιλαρμονικές ανά τόπους της Ελλάδας που μπορεί κανείς να βρει πληροφορίες μέσω της ιστοσελίδας τους. Αυτές είναι οι εξής:

- Φιλαρμονική Αγίας Βαρβάρας
- Φιλαρμονική Γαστουρίου “Ομόνοια” (1898, Κέρκυρα)
- Φιλαρμονική Δήμου Αγρινίου (1896, Αγρίνιο)
- Φιλαρμονική Δήμου Θεσσαλονίκης (1936, Θεσσαλονίκη)
- Φιλαρμονική Ιωαννίνων (1917, Ιωάννινα)

- Φιλαρμονική Εταιρεία Κέρκυρας (1840, Κέρκυρα)
- Φιλαρμονική Κυνοπιαστών Κέρκυρας (1966, Κέρκυρα)
- Φιλαρμονική Κορακιάνας “Σπύρος Σαμάρας” (1958, Κέρκυρα)
- Φιλαρμονική Εταιρεία Λευκάδος (1850, Λευκάδα)
- Φιλαρμονική Εταιρεία “Μάντζαρος” (1890, Κέρκυρα)
- Φιλαρμονική Ξάνθης
- Φιλαρμονική Ορεστιάδας
- Φιλαρμονική ορχήστρα Ορχομενού

Πληροφορίες που μπορεί να αντλήσει κανείς επισκεπτόμενος τις ιστοσελίδες των παραπάνω, είναι το πότε ιδρύθηκαν, από ποιον, για ποιο λόγο, αν διαλύθηκαν κάποια στιγμή και επανασυστάθηκαν, αν διέκοψαν για κάποιο διάστημα τη λειτουργία τους, από πόσα μέλη αποτελούνται και λοιπά. Όπως φαίνεται και από την παραπάνω αναφορά ωστόσο, είναι εύκολο κανείς να αντιληφθεί ότι το νησί της Κέρκυρας έχει τις περισσότερες φιλαρμονικές. Αυτό συμβαίνει γιατί πέρα από την πρώτη φιλαρμονική που λειτούργησε στην Κέρκυρα ο θεσμός αυτός εξαπλώθηκε και παρακίνησε και το τελευταίο χωριό του νησιού να οργανώσει μια φιλαρμονική. Με τον τρόπο αυτό δόθηκε και δίνεται καθημερινά η δυνατότητα να μάθουν μουσική οι νέες γενιές χωρίς να χρειάζεται να μετακινούνται στο κέντρο της πόλης. Το σημαντικό είναι ότι αν και μικρές, πολλές από τις φιλαρμονικές της Κέρκυρας προσφέρουν αξιόλογες εμφανίσεις. Ειδικότερα οι φιλαρμονικές όπως αυτή του δήμου Θιναλίων, η οποία απαρτίζεται από λίγα μέλη, αλλά παρ’ όλα αυτά εμφανίζεται σε εκδηλώσεις και λιτανείες αξιοπρεπώς και με σπουδαία αποτελέσματα.

Το νησί της Κέρκυρας έχει γίνει γνωστό για τις πολλές φιλαρμονικές που λειτουργούν σε αυτό αλλά και για τις εκδηλώσεις του Πάσχα, τις οποίες με μεγάλη επιτυχία πλαισιώνουν κάθε χρόνο οι φιλαρμονικές. Οι θρησκευτικές και

στρατιωτικές εκδηλώσεις είναι διαφορετικές στο νησί, καθώς όλα ζωντανεύουν μέσα από τη μουσική που πλημμυρίζει τους δρόμους του. Στην Κέρκυρα λειτουργούν περίπου 18 φιλαρμονικές, οι οποίες εμφανίζονται στις παρελάσεις αλλά και σε διάφορες θρησκευτικές εκδηλώσεις, όπως λιτανείες. Σημαντικές λιτανείες στις οποίες κανείς θα δει το νησί να πλημμυρίζει από φιλαρμονικές είναι η Κυριακή των Βαΐων, “των Βαγιώνε” όπως την αποκαλούν οι Κερκυραίοι, όπου όλες οι φιλαρμονικές του νησιού εμφανίζονται στο κέντρο της πόλης και συνοδεύουν το σκήνωμα του Αγίου Σπυρίδωνος (Πολιούχος Άγιος του νησιού) που έσωσε το νησί από την πανώλη. Στο τέλος της λιτάνευσης του ιερού λειψάνου και αφού έχει ολοκληρωθεί η μεγαλύτερη σε διάρκεια όλων των λιτανειών, ακολουθεί παρέλαση των φιλαρμονικών από την κεντρική πλατεία με εμβατήρια.

Έτσι, φαίνεται ότι ο θεσμός των φιλαρμονικών στην Κέρκυρα καλά κρατεί, καθώς οι ντόπιοι και όχι μόνο είναι πλέον εξοικειωμένοι με τα δρώμενα της πόλης, τα διαφυλάσσουν και τα διατηρούν ζωντανά και αναλλοίωτα. Οι φιλαρμονικές εξακολουθούν να λειτουργούν και να εμφανίζονται στις εκδηλώσεις στρατιωτικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος και παράλληλα συνεισφέρουν και στον καλλιτεχνικό τομέα με τις διάφορες εκδηλώσεις και συναυλίες που διοργανώνουν κάθε χρόνο. Είναι σημαντικό να εξακολουθήσουν να ισχύουν και να διαφυλάσσονται τα παραπάνω καθώς είναι ένα βασικό – αν όχι το βασικότερο – κομμάτι του πολιτισμού της Κέρκυρας. Στη συνέχεια, θα αναφερθούν με λεπτομέρειες οι πιο παλιές φιλαρμονικές του νησιού που λειτουργούν έως σήμερα.

1.1 Φιλαρμονική Εταιρεία Κέρκυρας (ΦΕΚ)

Η Φιλαρμονική Εταιρεία Κέρκυρας (ΦΕΚ) είναι η παλαιότερη φιλαρμονική του νησιού αλλά και της Ελλάδος. Ξεκινάει τη λειτουργία της στις 12 Σεπτεμβρίου του 1840 με

ιδρυτές τους Π.Κουαρτάνο, Φρ.Ριβέλλη, Γ.Μέξα, Ι.Καλλονά, Ν.Μακρή, Α.Λιμπεράκη, Ι.Φραγκούλη, Σ.Ξύνδα και Ν.Καβάσιλα και ο σκοπός της ήταν να διδάξει μουσική σε όλους τους ανθρώπους ανεξαρτήτως τάξης, ηλικίας, φύλου και παιδείας. Ακόμη, η ίδρυση της ξεκίνησε, ώστε να δημιουργηθεί μια μουσική ακαδημία όπως ήδη υπήρχε στην Ιταλία, καθώς πριν το 1840 που ιδρύθηκε η ΦΕΚ ή “Παλαιά” όπως λέγεται, ο μόνος τρόπος να μάθει κανείς μουσική ήταν να προσλάβει έναν ιδιώτη μουσικοπαιδαγωγό, κάτι που συνεπάγεται ότι μόνο όσοι μπορούσαν να πληρώσουν για κάτι τέτοιο μπορούσαν να μάθουν μουσική. Όπως προαναφέρθηκε, η “Παλαιά” ήταν μια ιδέα που ξεκίνησε να υλοποιείται μετά την άρνηση της βρετανικής διοίκησης να επιτρέψει στη στρατιωτική μπάντα να συμμετέχει στις θρησκευτικές τελετές. Έτσι δημιουργήθηκε αυτό το ίδρυμα που προσέφερε στους μαθητές του δωρεάν μουσική παιδεία σε πρακτικό (διάφορα όργανα, φωνητική μουσική και πιάνο) αλλά και σε θεωρητικό επίπεδο (από βασική θεωρία μέχρι σύνθεση και αισθητική), με πλήρως καταρτισμένους δασκάλους. Αυτό το βήμα, είχε ως αποτέλεσμα την αλλαγή των δεδομένων της μουσικής παιδείας στο νησί.

Κατά καιρούς, την καλλιτεχνική ηγεσία του ιδρύματος, είχαν κάποιες από τις σημαντικότερες μορφές της νησιωτικής μουσικής, όπως για παράδειγμα ο Νικόλαος Μάντζαρος (1795-1872), ο Δομένικος Παδοβάνης (1817-1892), ο Διονύσιος Ροδοθεάτος (1849-1892), ο Δημήτριος Ανδρώνης (1866-1918) και ο Σπυρίδων Δουκάκης (1886-1974). Όλοι οι παραπάνω κατάγονταν από την Κέρκυρα και είχαν σπουδές στην Ιταλία ή τη Γερμανία. Πολλοί επίσης από τους μουσικούς της φιλαρμονικής σταδιοδρόμησαν ως συνθέτες, σολίστες, μουσικοί ορχηστρών και στρατιωτικών μουσικών σωμάτων και αρχιμουσικοί και συνέβαλαν στη διαμόρφωση της έντεχνης μουσικής στην Ελλάδα του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα.

Η φιλαρμονική συμμετέχει σε διάφορες δραστηριότητες, όμως το πιο διαδεδομένο από τα μουσικά της σχήματα παραμένει η

μπάντα. Πρώτη εμφάνιση της μπάντας της “Παλαιάς” έγινε τον Αύγουστο του 1841. Το 1864 απέδωσε για πρώτη φορά τον Ελληνικό Εθνικό Ύμνο και παιάνισε κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων του 1896 τον “Ολυμπιακό Ύμνο”. Η δωρεάν διδασκαλία πνευστών και κρουστών οργάνων, φέρνει ακόμα και σήμερα πολλούς μαθητές σε πρώτη επαφή με τη μουσική. Αυτό, έχει ως αποτέλεσμα πολλοί να ανακαλύπτουν το μουσικό τους ταλέντο και αυτό τους να τους οδηγεί τελικά στο να ακολουθήσουν μια επαγγελματική καριέρα στη μουσική. Τα πρότυπα της μπάντας της Φιλαρμονικής, υιοθετήθηκαν και από άλλα παρόμοια σχήματα εντός και εκτός Κέρκυρας.

Σημαντικό για τη Φιλαρμονική Εταιρεία Κέρκυρας είναι να αναφερθούν οι δράσεις που έχει ξεκινήσει με σκοπό να διευρύνει τις μουσικές της δραστηριότητες. Απαρτίζεται από τη μπάντα, τη συμφωνική ορχήστρα και τη διδασκαλία έγχορδων και πιάνου. Επίσης έχει τη μπαντίνα, η οποία βοηθάει τους μικρότερους να ενταχθούν σε ένα μουσικό σύνολο. Κάθε χρόνο έχει 100-150 εγγραφές προκειμένου να διδαχθούν δωρεάν μουσική. Ακόμα έχει μια νέα αίθουσα εκδηλώσεων για μαθητικές συναυλίες και άλλες μουσικές εκδηλώσεις αλλά και για μουσικολογικές διαλέξεις. Το διοικητικό και μουσικό της αρχείο, είναι πλέον προσβάσιμο στους ερευνητές και από το 2010 άνοιξε στο χώρο της Φιλαρμονικής το Μουσείο Μουσικής.

Ακόμη, σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι μέσα στα χρόνια, πολλοί αρχιμουσικοί πέρασαν από την “Παλαιά”, όπως επίσης και πολλοί πρόεδροι και δάσκαλοι. Πρώτος αρχιμουσικός ο Αντώνιος Λιμπεράλης, έμεινε για δυο χρόνια, στη συνέχεια ο Ιωσήφ Λιμπεράλης(1842- 1853), Φραγκίσκος Σκέμπρης (1853-1855), Αλέξανδρος Βλάχος (1855-1859), Στυλιανός Μπάκας (1859-1861), Vincenslao Boniccioli (1861-1882), Ugo Avanzolini (1882-1885), Felice Cucorulo (1885-1886), Brutto Giannini (1886-1890), Ezio Sassoli (1890-1903), Πέτρος Καραβάνας(1903-1918),

Ιωάννης Γομπές (1921), Αλέξανδρος Πολέντος (1922-1923), Σπυρίδων Δουκάκης (1924-1937), Αλέξανδρος Μποτετζάγιας (1938-1947), Σπυρίδων Μεταλληνός (1947-1957), Σπυρίδων Χυτήρης (1957-1960), Σπυρίδων Κοσμάς (1961-1963), Χαρίλαος Μανιατόπουλος (1963-1969), Γεώργιος περούλης (1969-1979), Δημήτριος Κάφυρης (1979-2010), και ο σημερινός αρχιμουσικός της μπάντας είναι ο κύριος Σπύρος Προσωπάρης (από το 2010) ενώ ο αρχιμουσικός της συμφωνικής ορχήστρας ο κύριος Άλκης Μπαλτάς. Πρώτος πρόεδρος της Παλαιάς, ήταν ο Γεράσιμος Ρινόπουλος (1840) και ο σημερινός είναι ο Σπυρίδων Παδοβάς (από το 2015). Επιπλέον, μερικοί από τους σπουδαιότερους καθηγητές και δασκάλους κατά τον 19^ο αιώνα, ήταν ο Νικόλαος Χαλικιόπουλος Μάντζαρος (πρώτος καλλιτεχνικός διευθυντής), ο Δομένικος Παδοβάνης, ο Διονύσιος Ροδοθεάτος, ο Στυλιανός Δόριας Προσαλένδης, ο Δημήτριος Ανδρώνης και άλλοι, και τον 20^ό αιώνα ο Σπυρίδων Δουκάκης, ο Αλέξανδρος Μποτετζάγιας, ο Γεράσιμος Ρομποτής και πολλοί ακόμη. Σήμερα στη Φιλαρμονική Εταιρεία Κέρκυρας, υπάρχουν οκτώ δάσκαλοι θεωρίας ανάμεσα τους και ο αρχιμουσικός της μπάντας, δεκαέξι δάσκαλοι πνευστών, ένας δάσκαλος κρουστών, επτά δάσκαλοι εγχόρδων και μια δασκάλα πιάνου.

Όσον αφορά στο κτίριο της Φιλαρμονικής, αρχικά βρισκόταν στην Πίνια, στον πρώτο όροφο κτιρίου με ιδιοκτήτη τον Αυγουστίνο Πολυλά, το οποίο βρισκόταν στη συμβολή των σημερινών οδών Νικηφόρου Θεοτόκη και Φιλαρμονικής. Το 1850, υπήρξαν ιδέες για την ανοικοδόμηση ενός κτιρίου με προδιαγραφές μουσικού ιδρύματος, που όμως δεν εφαρμόστηκαν λόγω οικονομικών προβλημάτων. Το 1900, το ίδρυμα μεταφέρθηκε στο σημερινό κτίριο το οποίο ανήκε στην οικογένεια Θεοτόκη και στο οποίο γεννήθηκε ο μετέπειτα πρωθυπουργός της Ελλάδας, Γεώργιος Θεοτόκης (1844-1916). Επιπροσθέτως, στο ίδιο κτίριο γεννήθηκε και έζησε ο ιστορικός Ανδρέας Μάρμορας (1618-1684), πράγμα που του προσδίδει ακόμη μεγαλύτερη ιστορική σημασία. Το 1958 αγοράστηκε το κτίριο με κεφάλαιο του Ιωάννη Κουλίνη, και έδωσε τη λύση

στέγασης του ιδρύματος. Στο κτίριο υπάρχει αίθουσα δοκιμών, αίθουσες διδασκαλίας, το γραφείο της Διοικητικής Επιτροπής, ο μουσικός εξοπλισμός, το διοικητικό και μουσικό αρχείο και το Μουσείο Μουσικής της Φιλαρμονικής, ενώ πρόσφατα προστέθηκε και Αίθουσα Εκδηλώσεων του ιδρύματος.

Όπως προαναφέρθηκε, η Φιλαρμονική χωρίζεται σε μουσικά σχήματα:

1. **Μπάντα Τελετών:** Λαμβάνει μέρος στις θρησκευτικές τελετές και στις εκδηλώσεις εθνικών επετείων με αρχιμουσικό το Σπύρο Προσωπάρη. Το ρεπερτόριο της αποτελείται από θρησκευτικά, στρατιωτικά και οδοιπορικά εμβατήρια και συμμετέχουν περίπου 150 μουσικοί.
2. **Μπάντα Συναυλιών:** Διοργανώνει και συμμετέχει σε συναυλίες με αρχιμουσικό το Σπύρο Προσωπάρη και 140 περίπου μουσικούς. Το ρεπερτόριο αποτελείται από διασκευές, κλασική μουσική και έργα για συμφωνική μπάντα.
3. **Μπαντίνα:** Εισάγει τους νέους μουσικούς στην πρακτική της μπάντας με αρχιμουσικό το Σπύρο Προσωπάρη και περίπου 70 μουσικούς. Το ρεπερτόριο της αποτελείται από διασκευές και ελαφρά μουσική.
4. **Πίκολο Μπαντίνα:** Εισάγει τους μαθητές στην πρακτική της μπάντας με αρχιμουσικό το Σπύρο Θύμη. Αποτελείται από 30 μουσικούς και το ρεπερτόριο της περιλαμβάνει τραγούδια.
5. **Μπάντα Σχηματισμών:** Είναι ένα ειδικό τμήμα με αρχιμουσικό το Σπύρο Κακαρούγκα που αποτελείται από περίπου 50 μουσικούς και το ρεπερτόριο του είναι διασκευές, στρατιωτικά και οδοιπορικά εμβατήρια.
6. **Μουσικά Σύνολα:** Ξύλινα (Σπ. Προσωπάρης), Χάλκινα (Σπ. Κακαρούγκας), Κρουστά (Μ. Μουζακίτης), Βαθιά χάλκινα (Σπ. Θύμης), Φλάουτα (Λ. Βέργη), Κλαρινέτα (Ν. Κατσούρης-Γ. Κοσκινάς), Σαξόφωνα 1 (Α. Δάγκλης), Σαξόφωνα 2 (Ε. Καρύδη), Κόρνα (Ε. Ραράκου), Τρομπέτες 1 (Σπ. Κακαρούγκας), Τρομπέτες 2 (Α. Πρωτοψάλτης), Τρομπόνια (Σπ. Ρέγγης).

Η στολή της “Παλαιάς” Φιλαρμονικής

Μια ακόμα σημαντική πληροφορία σχετικά με τη ΦΕΚ, είναι η στολή της. Όπως είδαμε και πιο πάνω, ήταν η πρώτη φιλαρμονική που λειτούργησε στην Ελλάδα. Η μπάντα της φιλαρμονικής έκανε την πρώτη της εμφάνιση σε θρησκευτική τελετή τον Αύγουστο του 1841. Η εμφάνιση αυτή, θεωρήθηκε ημιεπίσημη καθώς δεν υπήρχε ομοιόμορφη ενδυμασία. Η φιλαρμονική ζήτησε άδεια από την Ιόνιο Γερουσία για να ετοιμάσει στολές και πηλίκια για τους μουσικούς με τα ελληνικά εθνικά χρώματα (άσπρο – μπλε). Ωστόσο η Ιόνιος Γερουσία θεώρησε καλύτερο να χρησιμοποιηθούν τα χρώματα της σημαίας του Ιονίου κράτους (μπλε – μπορντώ), και έτσι έγινε. Τα χρώματα αυτά, χρησιμοποιούνται ως σήμερα και οι μόνες αλλαγές που γίνονται είναι στο ράψιμο της στολής. Η θερινή στολή της φιλαρμονικής είναι λευκή και το σχέδιό της ανανεώθηκε το 2002. Το 1854, το πηλίκιο αντικαταστάθηκε από το κράνος στις επίσημες τελετές και εμφανίσεις σε ανοιχτούς χώρους και αυτό ήταν κάτι που ξεχώρισε τη φιλαρμονική της Κέρκυρας (την Παλαιά) από τις υπόλοιπες.

Τέλος, το Μουσείο Μουσικής στεγάζεται στο ιστορικό κτίριο της Φιλαρμονικής. Φέρει το όνομα “Νικόλαος Χαλικιόπουλος Μάντζαρος” που όπως είδαμε, ήταν ο πρώτος καλλιτεχνικός διευθυντής και συνθέτης του Ελληνικού Εθνικού Ύμνου, ενώ ήταν και ο εμπνευστής μιας ολόκληρης γενιάς συνθετών που διαμόρφωσαν τη μουσική των Επτανήσων, και όχι μόνο, κατά τον 19^ο αιώνα.

Συνοψίζοντας, είδαμε ότι η Φιλαρμονική Εταιρεία Κέρκυρας ή αλλιώς “Παλαιά” είναι η πρώτη φιλαρμονική που ιδρύθηκε σε ολόκληρη την Ελλάδα το 1840. Η ιδέα της ίδρυσης της, ξεκίνησε μετά την άρνηση της αγγλικής στρατιωτικής μπάντας να συνοδεύσει τις θρησκευτικές τελετές και σκοπός ήταν να μπορούν όλοι να έχουν μουσική παιδεία δωρεάν και να μην υπάρχουν διακρίσεις. Θα έλεγε κανείς ότι πέτυχε τον αρχικό

της στόχο, αφού λειτουργεί αδιάκοπα 180 χρόνια με 100 τουλάχιστον εγγραφές κάθε χρόνο και με τα περισσότερα μουσικά σχήματα από κάθε άλλη φιλαρμονική του νησιού. Τελευταίος αρχιμουσικός της μπάντας είναι ο Σπύρος Προσωπάρης και της συμφωνικής ορχήστρας ο Άλκης Μπαλτάς.

1.2 Φιλαρμονική Εταιρεία “Μάντζαρος” (ΦΕΜ)

Η Φιλαρμονική Εταιρεία “Μάντζαρος” (ΦΕΜ) ιδρύθηκε το 1890 από μια ομάδα διανοούμενων νέων που ασχολούνταν με τη μουσική. Τον Ιούνιο του 1890, έγινε Συνεδρίαση, η οποία θεωρήθηκε η ιδρυτική Γενική Συνέλευση του Σωματείου. Στη συνέχεια εγκρίθηκε η σφραγίδα του σωματείου, με την επιγραφή “Ψυχαγωγικός Συνεταιρισμός εν Κερκύρα” και στη μέση “Ισότης – Αδελφότης”. Το Σεπτέμβριο του 1890, δημιουργείται Διοικητική Επιτροπή με πρόεδρο τον Αντώνιο Ζερβό και τα ιδρυτικά μέλη είναι 50. Ιδρυτικό μέλος ψηφίζεται ομόφωνα ο Αναστάσιος Ρινόπουλος ο οποίος θα είναι και ο πρώτος αρχιμουσικός της φιλαρμονικής.

Ο Αναστάσιος Ρινόπουλος, γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1843 και ο πατέρας του Γεράσιμος ήταν ο πρώτος πρόεδρος της “Παλαιάς” φιλαρμονικής. Ο Α. Ρινόπουλος ξεκίνησε να μαθαίνει μουσική στην “Παλαιά” Φιλαρμονική με το Νικόλαο Χαλικιόπουλο Μάντζαρο και τιμήθηκε το 1861 με χρυσό αριστείο. Στη συνέχεια ο Α. Ρινόπουλος, διορίζεται αρχιμουσικός της μπάντας της τοπικής αγγλικής φρουράς, ως την Ένωση των Επτανήσων με τη Ελλάδα (1864). Ως το 1890 είναι μέλος της Παλαιάς Φιλαρμονικής και μετά αναλαμβάνει Αρχιμουσικός της Φ.Ε. “Μάντζαρος”. Το Σεπτέμβρη του 1890, ορίζεται επιτροπή για τον καθορισμό των στολών της φιλαρμονικής (σχέδιο, χρώμα και τα λοιπά). Στη συνέχεια, παραιτείται η προσωρινή επιτροπή και καταργείται ο κανονισμός του Σωματείου. Έτσι εκλέχθηκε Διοικητικό Συμβούλιο αποτελούμενο από τον Λεωνίδα Βλάχο (πρόεδρο), Στέφανο Κοσκινά (αντιπρόεδρο), Αριστείδη Μαρίτσα

(ελεγκτή), Σπυρίδωνα Τοπάλη (Ταμία), Αντώνιο Ζερβό (γραμματέα), Νικόλαο Πετσάλη (επιμελητή) και Γεώργιο Καμηλιέρη (αποθηκάριο). Ο πρώτος πρόεδρος Λ. Βλάχος ήταν Κερκυραίος, φιλόλογος και ιστορικός.

Η στολή της Φ.Ε. “Μάντζαρος”, είχε χρώματα μπλε και άσπρο όπως η Ελληνική Σημαία. Η πρώτη εμφάνιση της φιλαρμονικής, ήταν το Πρωτοκύριακο (πρώτη Κυριακή Νοεμβρίου) του 1890 και ακόμα ονομαζόταν “Ψυχαγωγικός Συνεταιρισμός”. Οι μουσικοί που εμφανίστηκαν σε αυτή τη πρώτη της εμφάνιση, υπολογίζονται περίπου στους 30 και αρκετοί από αυτούς προέρχονταν από την “Παλαιά” όπως και ο Αρχιμουσικός, Α. Ρινόπουλος. Την ίδια μέρα το απόγευμα, το μουσικό σώμα παιάνισε στο Πάλκο της Άνω Πλατείας, παίζοντας το εμβατήριο που παίζει ως σήμερα κάθε Πρωτοκύριακο, το “Μαρς” του Κερκυραίου ζωγράφου και φλαουτίστα της ΦΕΜ, Γ. Σαμαρτζή. Ο τίτλος Φιλαρμονική Εταιρεία “Μάντζαρος” καθιερώθηκε στις 18 Νοέμβρη του 1890, προς τιμήν του Κερκυραίου Μουσουργού και Μουσικοπαιδαγωγού Νικόλαου Χαλικιόπουλου Μάντζαρου, συνθέτη του Ελληνικού Εθνικού Ύμνου και ιδρυτού της Επτανησιακής Μουσικής Σχολής.

Δραστηριότητες της Φ.Ε. “Μάντζαρος”

- 1896, η ΦΕΜ συμμετείχε στις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας
- η μόνη φιλαρμονική που προπολεμικά δεχόταν ως μαθητές παιδιά Εβραϊκών Κοινοτήτων
- 1950, σχολή φωνητικής
- 1952, συμφωνική ορχήστρα
- 1954, γυναίκες μουσικοί για πρώτη φορά στην Ελλάδα
- 1974, μαθητική μπάντα
- 1982, τμήμα μαζορετών (εμφανίσεις σε φεστιβάλ φιλαρμονικών στη Βουλγαρία, στην τελετή λήξης των πανευρωπαϊκών αγώνων στίβου)

- 1986, τελετή έναρξης πανευρωπαϊκών αγώνων βόλεϊ
- 1987, βραβείο για την προσφορά της στη μουσική παιδεία της χώρας μας
- 1990, για τον εορτασμό των 100 χρόνων έγινε μεγάλη συναυλία στο θέατρο “Παλλάς” Αθηνών
- 1991, τελετή έναρξης του 8^{ου} παγκοσμίου πρωταθλήματος χειροσφαίρισης νέων
- 1993, συναυλία στο θέατρο “Παλλάς”
- 1996, 17^ο πανευρωπαϊκό φεστιβάλ φιλαρμονικών της Βιέννης
- 2000 η μπαντίνα και η μπάντα έλαβαν μέρος σε συναυλίες στο Ανόβερο και το Βερολίνο στο πλαίσιο της “Expo 2000 Hanover”
- 2003 συναυλία στην Εθνική Λυρική Σκηνή
- 2005 η ΦΕΜ βραβεύτηκε από το Ινστιτούτο για την Πολιτιστική Ολοκλήρωση της Ευρώπης “ROBERT SCHUMANN”
- 2007 στρατιωτική παρέλαση της Θεσσαλονίκης στις 28 Οκτωβρίου
- 2009 η ΦΕΜ μαζί με την Χορωδία Κέρκυρας έδωσαν συναυλία με έργα επτανήσιων συνθετών στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών
- 2011 Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης
- 2013 Διεθνές φεστιβάλ φιλαρμονικών στη Βουλγαρία
- από το 2013 ως το 2016 είχε συνεργασία με τον όμιλο “ANTENNA”, προβολή παραστάσεων όπερας από τη “Metropolitan Opera” της Νέας Υόρκης και των παραστάσεων μπαλέτου από το “Covent Garden” του Λονδίνου
- 21 Ιουνίου 2014 δίνει συναυλία στην Κέρκυρα, την οποία καθιερώνει για τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Μουσικής
- 2014 2^ο φεστιβάλ φιλαρμονικών Λευκάδας

- 2014 1^ο Πανελλήνιο Διαγωνισμό Σύνθεσης πρωτότυπου έργου για μπάντα
- 2016 βραβεύτηκε από την Ιερά Μητρόπολη Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων
- 2016 Διεθνές Φεστιβάλ Μουσικών Συγκροτημάτων στη Βιέννη, και τιμήθηκε με το πρώτο χρυσό βραβείο μεταξύ 19 μουσικών συγκροτημάτων από όλο τον κόσμο
- 2017 Συναυλία στην Πάφο της Κύπρου
- 2019 ταξίδεψε στη Νέα Υόρκη, έδωσε συναυλία και έλαβε μέρος στη μεγαλειώδη παρέλαση για τον εορτασμό της 25^{ης} Μαρτίου
- 2019 συναυλία στο Teatro Comunale στην Ιταλία
- Κάθε χρόνο η φιλαρμονική “Μάντζαρος” πραγματοποιεί 4 τουλάχιστον επίσημες συναυλίες στην Κέρκυρα, αλλά και 2-3 εκτός Κέρκυρας
- Το μουσικό σώμα της ΦΕΜ συμμετέχει από την ίδρυση του ανελλιπώς σε όλες τις θρησκευτικές και εθνικές εκδηλώσεις του νησιού.

Το μουσικό σώμα της Φιλαρμονικής Εταιρείας “Μάντζαρος”, αποτελείται σε πλήρη σύνθεση από 300 μουσικούς. Ο καλλιτεχνικός διευθυντής και αρχιμουσικός από το Σεπτέμβριο του 2013 είναι ο Σωκράτης Άνθης, τρομπετίστας με διεθνή φήμη και παλιός μουσικός της ΦΕΜ. Στη Φ.Ε. “Μάντζαρος” λειτουργεί Σχολείο Μουσικής με τις παρακάτω σχολές:

Σχολή Θεωρητικών (10 δάσκαλοι)

- Προ-θεωρία για παιδιά 6-7 ετών
- Θεωρία της Μουσικής
- Θεωρία ενηλίκων
- Παιδική Χορωδία

Σχολή Ξύλινων Πνευστών (7 δάσκαλοι)

- Φλάουτο

- Όμποε
- Κλαρινέτο
- Φαγκότο
- Σαξόφωνο

Σχολή Χάλκινων Πνευστών (7 δάσκαλοι)

- Τρομπέτα
- Κόρνο
- Τρομπόνι
- Ευφώνιο
- Τούμπα

Σχολή Κρουστών (2 δάσκαλοι)

Σχολή Πιάνου

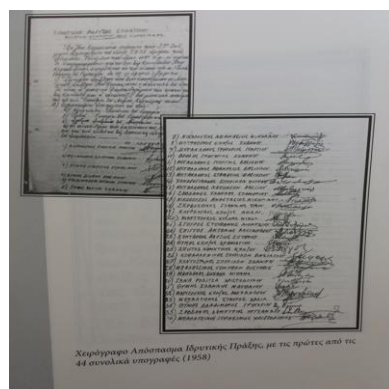
Τμήμα εκμάθησης μουσικής για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, με ειδικούς καθηγητές του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου.

Συνοψίζοντας, φαίνεται ότι η Φιλαρμονική Εταιρεία “Μάντζαρος” ιδρύθηκε στην Κέρκυρα 50 χρόνια μετά τη ΦΕΚ και ο ιδρυτής της προερχόταν από την Παλαιά. Ξεκίνησε ως “Ψυχαγωγικός Συνεταιρισμός” και αργότερα μετονομάστηκε. Η στολή της φέρει τα χρώματα της Ελληνικής σημαίας (άσπρο – μπλε) και ακόμα σήμερα θεωρείται μια από τις μεγαλύτερες και ποιοτικότερες φιλαρμονικές του νησιού. Όπως είδαμε και παραπάνω κατέκτησε αυτό τον τίτλο με την αξία της, καθώς έχει λάβει μέρος σε πολλά και σημαντικά δρώμενα με μεγάλη κιόλας επιτυχία. Στο σχολείο μουσικής της ΦΕΜ λειτουργούν έξι τμήματα και όλα είναι δωρεάν.

1.3 Φιλαρμονική Κορακιάνας “Σπύρος Σαμάρας”

Η Φιλαρμονική Άνω Κορακιάνας “Σπύρος Σαμάρας” ιδρύθηκε το φθινόπωρο του 1958 και αποτελεί μια από τις σημαντικότερες φιλαρμονικές του νησιού. Σύμφωνα με πληροφορίες τον

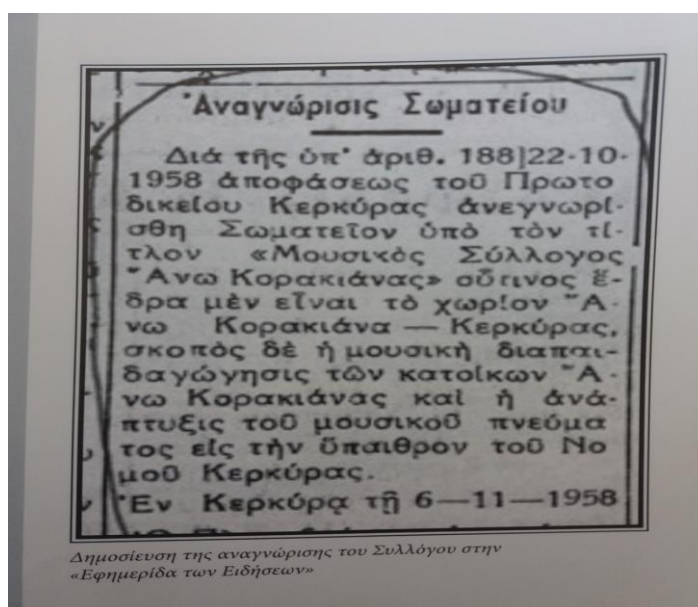
Αύγουστο του 1958 στην Κορακιάνα οργανώνονταν οι Α΄ Περιφερειακοί Λαϊκοί Αγώνες – περιφέρειας Άνω Κορακιάνας, οι οποίοι θα πλαισιώνονταν καλλιτεχνικά από το Μουσικό σώμα του Μουσικού Συλλόγου Σκριπερού. Ωστόσο, κάποιες διαφωνίες δεν επέτρεψαν αυτή τη συνεργασία και λίγες μέρες πριν την έναρξη των αγώνων οι εκδηλώσεις είχαν μείνει χωρίς τη συνοδεία μπάντας. Βέβαια η λύση βρέθηκε σύντομα, καθώς η “Παλαιά Φιλαρμονική” κάλυψε τελικά το καλλιτεχνικό κομμάτι της εκδήλωσης. Η παραλίγο ματαιώση άφησε κακή ανάμνηση στους Κορακιανίτες και το συζητούσαν για καιρό, ώσπου στις 3 Σεπτεμβρίου κουβέντιαζαν στο φούρνο του χωριού και αποφάσισαν να ιδρύσουν μια Μουσική στο χωριό. Έτσι κι έγινε και ο Γιάννης Κούρκουλος έγραψε σε μια κόλλα “ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΝΩ ΚΟΡΑΚΙΑΝΑΣ” και εκεί τέθηκαν οι υπογραφές. Η παρθενική της εμφάνιση στην πόλη της Κέρκυρας, έγινε στις 2 Απριλίου 1961 (Κυριακή των Βαΐων) και προκάλεσε το θαυμασμό ενός “έμπειρου” μουσικά κοινού.

Χειρόγραφο απόσπασμα Ιδρυτικής Πράξης με τις πρώτες από τις 44 συνολικά υπογραφές (1958)

Η φιλαρμονική Άνω Κορακιάνας σήμερα φέρει το όνομα “Σπύρος Σαμάρας”, ο οποίος ήταν ένας Έλληνας μουσουργός γεννημένος στην Κέρκυρα στις 17 Νοεμβρίου 1861. Ο Σαμάρας, είχε πρώτο δάσκαλο μουσικής το συνθέτη Σπ. Ξύνδα και η επιτυχία του ήρθε

σύντομα, αφού είναι ο πρώτος Έλληνας συνθέτης με διεθνή καριέρα. Το έργο του Σπύρου Σαμάρα αποτελείται από όπερες, οπερέτες και κλασικά τραγούδια. Ωστόσο, στο σύγχρονο κοινό έγινε γνωστός για τη μελοποίηση του ποιήματος του Κωστή Παλαμά “Αρχαίο Πνεύμα Αθάνατο”, το οποίο εκτελέστηκε στους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας (1896). Από το 1958, είναι ο επίσημος ύμνος των Ολυμπιακών Αγώνων και ακούγεται στις τελετές έναρξης και λήξης. Πρώτος αρχιμουσικός ήταν ο Χαρίλαος Μανιατόπουλος, ο οποίος ως τότε, ήταν δάσκαλος στην “Παλαιά” φιλαρμονική.

Δημοσίευση της αναγνώρισης του Συλλόγου στην "Εφημερίδα των Ειδήσεων"

Το βασικότερο πρόβλημα του Συλλόγου, ήταν το οικονομικό, όμως με τη βοήθεια των Κερκυραίων, οι οποίοι συνέδραμαν ηθικά και υλικά το νέο Σύλλογο, η λύση βρέθηκε. Ακόμα ο Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηναγόρας, πρώην Μητροπολίτης Κέρκυρας, βοήθησε την κατάσταση. Οι Κορακιανίτες προσέφεραν ότι μπορούσαν στο σύλλογο, από λάδι μέχρι δωρεές μουσικών οργάνων, αλλά και τα έσοδα από την οργάνωση χοροεσπερίδων και θεατρικών παραστάσεων. Το Γενάρη του 1959, ξεκίνησαν τα μαθήματα θεωρίας στην αίθουσα του Συνεταιρισμού και τα πρώτα όργανα ήταν μεταχειρισμένα από το μουσικό οίκο του Κοκονέτη και στη συνέχεια αποφασίστηκε η

λήψη δανείου από την Ιονική Τράπεζα, προκειμένου να αγοραστούν καινούρια όργανα. Βέβαια, ο Κερκυραίος Υπουργός Σπύρος Θεοτόκης ενίσχυσε οικονομικά την προσπάθεια και το ποσό δανεισμού μειώθηκε. Ο Σπ. Θεοτόκης ανακηρύχθηκε επίτιμο μέλος του Συλλόγου.

α

Ο πρώτος αρχιμουσικός Χαρίλαος Μανιατόπουλος με το νεαρό τότε Ματθαίο Θύμη

Στη Γενική Συνέλευση στις 13 Νοεμβρίου 1960, εγκρίθηκαν τα χρώματα και ο τύπος της στολής των μουσικών. Τα χρώματά της ήταν και είναι το σκούρο μπλε και το κίτρινο και αυτά είναι τα χρώματα έως σήμερα. Το κράνος είναι ασημί με λοφίο από σκούρα μπλε και κίτρινα φτερά. Η πρώτη εμφάνιση της μπάντας έγινε στο χωριό την 25^η Μαρτίου 1961 και στη συνέχεια εμφανίστηκαν στην πόλη της Κέρκυρας την Κυριακή των Βαίων 2 Απριλίου 1961, σε ενθουσιώδες κλίμα. Στις 25 και 26 Αυγούστου 1961 η φιλαρμονική έλαβε μέρος σε εκδηλώσεις στη Φλώρινα και στις 16 Σεπτεμβρίου 1962, έδωσε την πρώτη συναυλία στην εξέδρα της Άνω Πλατείας, στην πόλη της Κέρκυρας. Τέλος, η Σχολή λειτουργούσε στο οίκημα της Μαρίας χήρας Σπυρίδωνος Μεταλληνού (Μούλου), με ενοίκιο.

Το 1999, άλλαξε η διοίκηση της φιλαρμονικής και αυτό δημιούργησε πρόβλημα καθώς επηρέασε για κάποιο χρονικό διάστημα τη συνοχή και την πορεία του Συλλόγου. Ωστόσο, το

Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου... "καθ' οδόν" (1959)

Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά: στην πίσω σειρά οι Γεώργιος Ιωνάς, Ιωλαννης Κούρκουλος και Αριστείδης Δολιανίτης και μπροστά, οι Στέφανος Σγούρος, Παναγιώτης Σαββανής και Ηλίας Μεταλληνός

2000 διακρίθηκε με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για την πολυετή λειτουργία της και την προσφορά της στην Τέχνη και τον Πολιτισμό. Μετά την ίδρυση της πρώτης μπάντας στην Άνω Κορακιάνα, ιδρύθηκε το 1982 και άλλη φιλαρμονική στην Κάτω Κορακιάνα με το όνομα “Γεράσιμος Μαρκοράς” από τον πρώτο δάσκαλο του χωριού.

Όσον αφορά στη διδασκαλία στις σχολές της φιλαρμονικής, φαίνεται, ότι λόγω της έλλειψης χρημάτων, υπήρχε ένας αρχιμουσικός ο οποίος αναλάμβανε τη διδασκαλία της μπάντας και την οργάνωση διδασκαλίας των σχολών. Ο αρχιμουσικός πέρα από αυτές του τις υποχρεώσεις, όφειλε να δημιουργήσει και ένα μουσικό αρχείο, το οποίο θα άφηνε ως ιδιοκτησία της φιλαρμονικής μετά τη λήξη της σύμβασής του. Τα τελευταία χρόνια έχει πάψει να ισχύει το καθεστώς διδασκαλίας όλων των οργάνων από τον αρχιμουσικό και έχουν προσληφθεί ειδικοί δάσκαλοι. Σχολές που λειτουργούν σήμερα στη φιλαρμονική Κορακιάνας είναι οι ακόλουθες:

- **Σχολή Θεωρητικών**
- **Σχολή Ξύλινων Πνευστών**
- **Σχολή Χάλκινων Πνευστών**
- **Σχολή Κρουστών**

Συμμετοχή της φιλαρμονικής σε εκδηλώσεις

1. Υπηρεσίες

- εθνικές γιορτές 25^{ης} Μαρτίου και 28^{ης} Οκτωβρίου (στο χωριό)
- θρησκευτικές τελετές επιταφίου Μ. Παρασκευής του χωριού, τελετή Ανάστασης, λιτανεία 2ης μέρας Πάσχα και λιτανεία της Παναγίας (15 Αυγούστου)
- στην πόλη της Κέρκυρας, λιτανείες Αγίου Σπυρίδωνα και Αγίας Θεοδώρας, σε ενοριακούς επιτάφιους και Αναστάσεις το πρωί της Κυριακής του Πάσχα
- σε άλλα χωριά, Σωκράκι, Μαγουλάδες, Κάτω Κορακιάνα, Σπαρτύλα, Ποταμό, Κανάλια, Αλεπού, Πέλεκα κ.α.
- από το 1984, η φιλαρμονική λαμβάνει μέρος σε όλες τις εκδηλώσεις που οργανώνει η Νομαρχία ή ο Δήμος Κερκυραίων στην πόλη της Κέρκυρας.

2. Πολιτιστικές και άλλες εκδηλώσεις

- χοροεσπερίδες την περίοδο της Αποκριάς
- αγώνες στίβου (1960)
- εκδηλώσεις για τα 100 χρόνια από τη γέννηση του Σπ. Σαμάρα (1961)
- πρώτη συναυλία στο Πάλκο της Άνω Πλατείας
- έλαβε μέρος στο φεστιβάλ φιλαρμονικών υπαίθρου στις 21 Μαΐου 1976
- συναυλία στο Δημοτικό Θέατρο Κέρκυρας (2 Μαρτίου 1985)
- εκδηλώσεις που γίνονται στο Δρίσκο και τα Γιάννενα (1992, επέτειος ηρωικού θανάτου του Κερκυραίου ποιητή Λ. Μαβίλη) κ.α.

Η φιλαρμονική Κορακιάνας διασπάται και σε άλλα τμήματα.
Αυτά είναι:

- 1. ΧΟΡΩΔΙΑ**
- 2. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ**
- 3. ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ**

Τέλος, από τη φιλαρμονική Κορακιάνας πέρασαν διάφοροι πρόεδροι, αρχιμουσικοί και δάσκαλοι. Κάποιοι από τους αρχιμουσικούς ήταν όπως ήδη αναφέραμε, ο Χ. Μανιατόπουλος (από ιδρύσεως έως τον Ιούνιο 1963), ο Σπ. Βασιλάκης (1963-1964), ο Αθ. Μαρτζούκος (1964-1966), η Ελ. Μάστορα (1966-1967), ο Κ. Παγκράτης (1967-1981), ο Ν. Κοσκινάς (1981-1986), ο Δ. Δαπέργολας (1986-1987), ο Ν. Κοσκινάς (1988-1996), ο Αρ. Ντόκος (1996-1999), ο Μ. Θύμης (1999-). Επίσης, οι δάσκαλοι του χορευτικού τμήματος και οι δάσκαλοι της χορωδίας. Μεγάλοι δωρητές και ευεργέτες της φιλαρμονικής είναι οι παρακάτω.

- Αθανάσιος Μαρτζούκος, πρώην αρχιμουσικός, προσφορά μουσικών έργων προς εμπλουτισμό του Αρχείου της φιλαρμονικής αξίας 80.000 δραχμών
- Παγκράτης Κωνσταντίνος, πρώην αρχιμουσικός, προσφορά μουσικών έργων για εμπλουτισμό του Αρχείου της φιλαρμονικής αξίας 50.000 δραχμών.
- Κοινότητα Άνω Κορακιάνας, δωρεά νέου κτιρίου στέγασης της φιλαρμονικής.
- Ευαγγελία Σαββανή, στη μνήμη της οποίας δόθηκε ποσό άνω των 8.000 ευρώ.
- Μεταλληνού Αγγελική του Μιχαήλ, δωρεά με τη διαθήκη της 2.000 ευρώ.
- Μεταλληνός Κωνσταντίνος, προσφορά 5.000 δραχμών.
- Φιλοπρόοδος Σύλλογος Άνω Κορακιανιτών Αθηνών, 80.000 δραχμές.
- Δήμος Αθηναίων, προσφορά 40 κρανών.

- Πολεμική Αεροπορία, προσφορά 450 μέτρων θερινού υφάσματος για αλλαγή στολών.
- Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος, χορηγία 100.000 δραχμών.
- Ζερβόπουλος Γεώργιος, ιατρός, 2.000 δραχμές.
- Μπάκλης Ιλαρίωνας, αλευροβιομήχανος, 2.000 δραχμές.
- Ζαφειρόπουλος Πάνος, αλευροβιομήχανος, 1.447 δραχμές.
- Μποζίκης Χρήστος, αρχιμουσικός, δώρισε ένα κλαρινέτο.
- Ιωνάς Σπυρίδων, δώρισε ένα φλάουτο.
- Νικολούζος Αναστάσιος, δώρισε μια κορνέτα.
- Δεσύλας Θεόδωρος, βουλευτής και υπουργός, 3.500 δραχμές.
- Μαρτζούκος Βασίλειος, δάσκαλος, 1.000 δραχμές
- Μακρής Ιωάννης Χρυσάνθου, δώρισε μια κορνέτα. κ.α

Συνοπτικά, στα τέλη του 1950, ωρίμασαν οι συνθήκες για τη δημιουργία ενός οργανωμένου έντεχνου μουσικού συνόλου. Έτσι, το φθινόπωρο του 1958, ιδρύθηκε ο Μουσικός Σύλλογος στην Κορακιάνα. Η φιλαρμονική ονομάστηκε “Σπύρος Σαμάρας”.

γ

Σε εκδήλωση στο Δημοτικό Θέατρο Κέρκυρας, υπό τη διεύθυνση του Αρχιμουσικού Νικόλαου Κοσκινά

ή

Υπήρξαν κάποιες δυσκολίες αρχικά, κυρίως οικονομικές αλλά με τη βοήθεια όλων, αντιμετωπίστηκαν. Δημιουργήθηκαν οι στολές για τους μουσικούς, στεγάστηκε ο Σύλλογος, προμηθεύτηκαν μουσικά όργανα, δημιουργήθηκε μπάντα με αρχιμουσικό τον Χ. Μανιατόπουλο. Πρώτη εμφάνιση της φιλαρμονικής στην πόλη

της Κέρκυρας το 1961 και συνεχίζει να εμφανίζεται το ίδιο αξιόλογα ως σήμερα. Το 1984, η φιλαρμονική Κορακιάνας επιλέχθηκε και καθιερώθηκε φιλαρμονική της υπαίθρου και πλαισιώνει τις τρεις φιλαρμονικές της πόλεως. Το 1992 εντάσσεται στη φιλαρμονική το χορευτικό συγκρότημα και το 1994 και η μικτή χορωδία του χωριού. Το 2000 βραβεύεται από την Ακαδημία Αθηνών.

1.4 Φιλαρμονική Γαστουρίου “Ομόνοια”

Η φιλαρμονική Γαστουρίου “Ομόνοια”, ιδρύθηκε στις 10 Μαρτίου του 1898. Είναι η γηραιότερη φιλαρμονική εκτός της πόλης της Κέρκυρας και βοήθησε για την ίδρυση της ο “Αλληλοβοηθητικός Σύλλογος Γαστουρίου”. Η φιλαρμονική αυτή κρίθηκε αναγκαίο να δημιουργηθεί καθώς οι δύο φιλαρμονικές της Κέρκυρας, δε μπορούσαν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην κερκυραϊκή ύπαιθρο. Ιδρύθηκε με σκοπό τη διανοητική ανάπτυξη, τη μόρφωση του λαού, την παροχή βοήθειας και τον καλλωπισμού του χωριού. Η θερινή στολή της φιλαρμονικής Γαστουρίου αποτελείται από κόκκινο και άσπρο χρώμα ενώ το χειμώνα από μπλε και κόκκινο.

Λειτουργεί αδιαλείπτως μέχρι σήμερα προσφέροντας όπως όλες οι φιλαρμονικές δωρεάν μουσική παιδεία. Μερικοί από τους ευεργέτες και δωρητές της είναι ο Ελευθέριος Βενιζέλος και ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής Αθηναγόρας. Σήμερα, η φιλαρμονική αποτελείται από 95 μουσικούς και στις σχολές θεωρητικών και οργάνων, φοιτούν 60 μαθητές με αρχιμουσικό τον Σπύρο Ράλλη και υπαρχιμουσικό τον Ελευθέριο Ατσοπάρδη.

Εμφανίζεται περισσότερες από 35 φορές το χρόνο στην Κέρκυρα, στην Ελλάδα αλλά και το εξωτερικό. Είναι η μοναδική φιλαρμονική της Ελλάδας που έχει εμφανιστεί στο θέατρο Broadway της Νέας Υόρκης μέσα στο 2016. Κάποιες από τις σημαντικές συναυλίες τις οποίες έχει πραγματοποιήσει η

φιλαρμονική Γαστουρίου “Ομόνοια”, είναι με τους: Γ. Βογιατζή, Μ. Βιολάρη, Κλ. Δενάρδου, Π. Αστεριάδη, Ρ. Κουμιώτη, Κ. Χωματά, Κ. Μακεδόνα, Μ. Μητσια, Ν. Μποφίλιου, Ελ. Ζουγανέλη, Πασχάλη, Ελ. Αρβανιτάκη, Αλκ. Πρωτοψάλτη, Ν. Θεοδωρίδου, Μ. Φραγκούλη, Αντ. Ρέμο, Δ. Γαλάνη, Μ. Ζορμπαλά, Μαρινέλλα, Μ. Λίντα και Φ. Νικολάου. Ακόμη, έχει συμπράξει με του διάσημους μουσικοσυνθέτες Πλέσσα, Σπανό, Χατζηνάσιο, Σαββόπουλο, και τους οποίους έχει ανακηρύξει επίτιμους αρχιμουσικούς της. Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από 9 μέλη και τριμελή ελεγκτική επιτροπή με πρόεδρο τον κύριο Γεώργιο Περατινό. Η φιλαρμονική Γαστουρίου “Ομόνοια” εκπροσωπεί επάξια την Κέρκυρα αποσπώντας βραβεία και διακρίσεις σε πολλές πόλεις της Ελλάδας και του εξωτερικού.

2. Φιλαρμονική Θιναλίων

Η φιλαρμονική Θιναλίων είναι μια από τις νεότερες φιλαρμονικές που ιδρύθηκε στο νησί (1993) από την τότε Δημοτική Αρχή (Μαχειμάρης Γεώργιος). Έκανε της πρώτη της εμφάνιση στη λιτανεία του Αγίου Χαραλάμπους στην Αχαράβη στις 10 Φεβρουαρίου 1994. Στις πρώτες εμφανίσεις της με αρχιμουσικό τον Μάνθο Βλάχο, οι μουσικοί φορούσαν άσπρο πουκάμισο και μπλε παντελόνι τα αγόρια – φούστα τα κορίτσια.¹

*Μαχειμάρης Γεώργιος, Ιδρυτής & πρόεδρος Δ.Φιλαρμονικής
Θιναλίων εν έτη 1994-2002*

Στη συνέχεια, δόθηκαν όπως φαίνεται από στοιχεία που προέκυψαν 6 εκατομμύρια δραχμές από το Δήμο για την αγορά των μουσικών οργάνων και 6,5 εκατομμύρια δραχμές για τη δημιουργία στολών. Τα χρώματα της στολής της είναι μπορντώ με κίτρινα σιρίτια και μπλε σκούρο παντελόνι και όλα παρέχονταν δωρεάν στους μαθητές της φιλαρμονικής από το Δήμο Θιναλίων.¹

*Οι πρώτες εμφανίσεις της Φιλαρμονικής Θιναλίων με
αρχιμουσικό τον Μ.Βλάχο*

¹ Από αρχείο Φιλαρμονικής Δήμου Θιναλίων

Το πρώτο κτίριο στο οποίο στεγάστηκε η φιλαρμονική Θιναλίων, ήταν το Δημοτικό σχολείο Αχαράβης, ενώ τα επόμενα χρόνια μεταφέρθηκε στο κτίριο του Δημαρχείου όπου παραμένει ως σήμερα.

Αποστολή της φιλαρμονικής Θιναλίων, όπως και όλων των φιλαρμονικών, είναι η δωρεάν εκμάθηση μουσικής σε μικρούς και μεγάλους αλλά, η ανάδειξη του ταλέντου των μαθητών και το χτίσιμο σωστών μουσικών βάσεων. Στα μαθήματα συμμετέχουν περίπου 100 μαθητές ενώ στις εκδηλώσεις σχεδόν 50. Με το πέρασμα των χρόνων, οι αριθμοί αυξήθηκαν και μειώθηκαν ωστόσο σήμερα, θα έλεγε κανείς ότι αποτελείται από 40 βασικούς μουσικούς που παίρνουν μέρος στις εκδηλώσεις και περίπου 70 νέους μαθητές. Η παρουσία της στα πολιτιστικά δρώμενα του νησιού είναι αδιάκοπη. Η φιλαρμονική διαθέτει πνευστά, χάλκινα και κρουστά όργανα και επίσης παρέχει διδασκαλία θεωρίας σε μικρές και μεγαλύτερες ηλικίες.

Εμφάνιση της Φιλαρμονικής Θιναλίων στην Αχαράβη

Συναυλία της Φιλαρμονικής Θιναλίων στο Δημοτικό σχολείο Αχαράβης

Κάθε χρόνο η φιλαρμονική Θιναλίων εμφανίζεται σε επίσημες τοπικές λιτανείες, στις εθνικές εορτές, στους επιταφίους της Μ. Παρασκευής και σε λιτανείες στην πόλη της Κέρκυρας. Επίσης, η φιλαρμονική εμφανίζεται σε συναυλίες εντός και εκτός του νησιού με μεγάλη επιτυχία αλλά και σε άλλες εκδηλώσεις που γίνονται στη δημοτική ενότητα Θιναλίων, όπως θα δούμε αναλυτικότερα στη συνέχεια (βραβεύσεις προσώπων, ορκωμοσίες κ.α.). Στο αρχείο της φιλαρμονικής προστέθηκαν το 1997-1999 περίπου 100 έργα και από τότε ο αριθμός αυτός αυξάνεται συνεχώς και το ρεπερτόριο εμπλουτίζεται. Πέρασαν από τη φιλαρμονική Θιναλίων τέσσερεις αρχιμουσικοί. Ξεκίνησε ο Μάνθος Βλάχος, ακολούθησε ο Κώστας Σαββανής, στη συνέχεια ο Χαράλαμπος Μακρής και σήμερα διευθύνει η κυρία Φωτεινή Αγγέλη, η οποία είναι και η πρώτη γυναίκα αρχιμουσικός σε φιλαρμονική του νησιού.

Ο πρώτος αρχιμουσικός, Μάνθος Βλάχος

Ο αρχιμουσικός, Κώστας Σαββανής

Ο αρχιμουσικός, Χαράλαμπος Μακρής

Η αρχιμουσικός, Φωτεινή Αγγέλη μαζί με τη μπάντα, μετά από υπηρεσία

Τα πρώτα της βήματα στέφθηκαν από επιτυχία, αφού πολλοί μαθητές από όλα τα χωριά της βόρειας Κέρκυρας, έσπευσαν να την ενισχύσουν προκειμένου να μάθουν δωρεάν μουσική. Η κατάσταση ήταν πιο εύκολη τότε, καθώς υπήρχαν λεωφορεία που μετακινούσαν τους μαθητές από και προς τα σπίτια τους και αυτό έκανε την προσέλευση ακόμα μεγαλύτερη. Με το πέρασμα των χρόνων, η οικονομική κρίση άρχισε να περιορίζει τις δυνατότητες αυτές, μειώθηκαν οι δάσκαλοι, καταργήθηκε η μετακίνηση με λεωφορεία και γενικότερα άρχισε μια περίοδος παρακμής για τη φιλαρμονική Θιναλίων. Παρά τις δυσκολίες, η φιλαρμονική εξακολουθούσε να λειτουργεί με έξι δασκάλους – έναν για κάθε σχολή – και συνέχισε να εμφανίζεται σε υπηρεσίες αλλά και συναυλίες. Ωστόσο, οι συνθήκες δεν ήταν οι ιδανικότερες για

τους δασκάλους, όπως φαίνεται από μια επιστολή του αρχιμουσικού και εκ μέρους όλων, που βρέθηκε στο χώρο του αρχείου προς το Δήμο και έτσι παρέδωσαν τα όπλα. Συνέχισε ο επόμενος αρχιμουσικός Χαράλαμπος Μακρής, όπου παρά τις δυσκολίες και τη μικρή πλέον προσέλευση μαθητών κατάφερε να διατηρήσει τη φιλαρμονική Θιναλίων ζωντανή και να τη φτάσει σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο. Νέοι μαθητές εμφανίστηκαν για να μάθουν μουσική, πέντε καινούριοι δάσκαλοι και όλα βρήκαν ξανά ένα ρυθμό. Ωστόσο, ένα δεύτερο κύμα αντιξοοτήτων έφτασε μετά από μερικά χρόνια, το οποίο είχε ως αποτέλεσμα ξανά την αλλαγή αρχιμουσικού. Έτσι, φτάνουμε στο σήμερα με την κυρία Φ. Αγγέλη στη διεύθυνση της φιλαρμονικής χωρίς κανέναν δάσκαλο, όπου και πάλι γίνεται μια προσπάθεια να διατηρηθεί ζωντανή η φιλαρμονική και οι νέοι μαθητές την ενισχύουν δίνοντας μια νότα αισιοδοξίας. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι κάθε αλλαγή αρχιμουσικού και διδακτικού προσωπικού, έχει επιπτώσεις στους μαθητές και τους μουσικούς της φιλαρμονικής. Με κάθε αλλαγή αρχιμουσικού, έφευγαν από τη φιλαρμονική τουλάχιστον 10 άτομα. Πράγμα που σημαίνει ότι για μια μικρή μπάντα όπως αυτή του δήμου Θιναλίων, η προσπάθεια ξεκινάει από την αρχή. Οι νέοι μαθητές χρειάζονται χρόνο για να παίξουν στη μπάντα και αυτό έχει ως συνέπεια τα 2-3 πρώτα χρόνια της θητείας του κάθε αρχιμουσικού, ο αριθμός των ατόμων να είναι πεσμένος συνεπώς και το επίπεδο μουσικής.

Πιο συνοπτικά, η δημοτική φιλαρμονική Θιναλίων, ανήκει στις νεότερες φιλαρμονικές του νησιού. Αποτελείται πλέον από 40 μουσικούς της μπάντας και περίπου 70 μαθητές, ενώ η τελευταία αρχιμουσικός είναι η κυρία Φ. Αγγέλη. Εμφανίζεται στα πολιτιστικά δρώμενα του νησιού από το 1994 και συνεχίζει. Το αρχείο της ξεκίνησε από 100 έργα και έχει φτάσει όπως θα δούμε και στη συνέχεια να ξεπερνάει τα 200.

2.1 Εκδηλώσεις

Η δημοτική φιλαρμονική Θιναλίων εκτός από τη δωρεάν εκμάθηση μουσικής, ιδρύθηκε και για να εξυπηρετεί τα θρησκευτικά και εθνικά δρώμενα της βόρειας πλευράς του νησιού και όχι μόνο. Οι βασικές και καθιερωμένες εκδηλώσεις στις οποίες κάθε χρόνο συμμετέχει ανελλιπώς, είναι οι λιτανείες πριν και μετά το Πάσχα σε διάφορα χωριά της Βόρειας Κέρκυρας αλλά και στο κέντρο της πόλης. Σαν μέλος της φιλαρμονικής τα τελευταία 14 χρόνια, θυμάμαι όταν πλησίαζε το Πάσχα καθημερινές πρόβες, θριαμβευτικά αλλά και πένθιμα εμβατήρια.

Ξεκινώντας από την Κυριακή των Βαΐων (μια Κυριακή πριν το Πάσχα), όπου η φιλαρμονική εμφανιζόταν στο κέντρο της Κέρκυρας για τη μεγάλη λιτανεία στην οποία συμμετέχουν όλες οι φιλαρμονικές. Στη συνέχεια, τη Δεύτερη μέρα του Πάσχα - λιτανεία στις Νυμφές, την Κυριακή του Θωμά – λιτανεία στην Επίσκεψη, τη Μεγάλη Παρασκευή – επιτάφιος Αχαράβης και Κληματιάς, 11 Αυγούστου – λιτανεία στην πόλη της Κέρκυρας, και διάφορες άλλες θρησκευτικές εκδηλώσεις. Επίσης, έχει συμμετάσχει και εξακολουθεί να συμμετέχει στις εθνικές εορτές (παρελάσεις) στην Αχαράβη, συνοδεύοντας τα σχολεία της περιοχής. Αναλυτικά θα αναφερθούν παρακάτω, συναυλίες στις οποίες έχει λάβει μέρος ή τις οποίες έχει διοργανώσει, όπως για παράδειγμα χριστουγεννιάτικες, φιλανθρωπικού χαρακτήρα, με κινηματογραφικό θέμα, εκπαιδευτικές, αφιερώσεις αλλά και τα ταξίδια που έκανε εντός Ελλάδας.

Η Φιλαρμονική Θιναλίων σε εμφάνιση στην πόλη της Κέρκυρας με αρχιμουσικό τον Κώστα Σαββανή

Συναυλίες και Ταξίδια Φιλαρμονικής Θιναλίων

Κάθε χρόνο η Φιλαρμονική Θιναλίων συμμετέχει και διοργανώνει διαφόρων ειδών συναυλίες. Από το 1997 και ύστερα με αρχιμουσικό τον Κ. Σαββανή πέραν από τις καθιερωμένες πλέον εμφανίσεις σε θρησκευτικά και εθνικά δρώμενα, υπήρξαν συναυλίες με θέμα κινηματογραφικά έργα, φιλανθρωπικού σκοπού συναυλίες ή συναυλίες με χριστουγεννιάτικα έργα. Το ίδιο συνέβη και υπό τη διεύθυνση του επόμενου αρχιμουσικού Χ. Μακρή από το 2009 έως το 2015 αλλά και με τη σημερινή αρχιμουσικό Φ. Αγγέλη. Όλα τα παραπάνω αποτελούν στοιχεία, τα οποία σαν μαθήτρια και μουσικός της Φιλαρμονικής θυμάμαι όντας μέλος της από το 2006.

Με αρχιμουσικό τον Κώστα Σαββανή

- Συναυλία στο Δημοτικό Σχολείο του Πλάτωνα με θέμα Κινηματογραφικά έργα.
- Ταξίδι στην Αθήνα (απόκριες).

- Συναυλία για την κοπή της πίτας στο χώρο της Φιλαρμονικής.
- Συναυλίες στο Δημοτικό Θέατρο της Κέρκυρας.
- Συναυλίες φιλανθρωπικού χαρακτήρα στο Δημοτικό Σχολείο Αχαράβης.
- Εορταστική συναυλία στο πολιτιστικό κέντρο Νυμφών.
- Χριστουγεννιάτικες συναυλίες.
- Αποκριάτικη παρέλαση/ συμμετοχή φιλαρμονικής στο καρναβάλι

Με αρχιμουσικό τον Χαράλαμπο Μακρή

- Συναυλία στο πάλκο της Άνω πλατείας υπό τη διεύθυνση του προσκεκλημένου μαέστρου Ruud Murik.
- Συναυλία στο Δημοτικό Θέατρο Κέρκυρας για φιλανθρωπικό σκοπό.
- Συμμετοχή στην αποκριάτικη παρέλαση στην πόλη της Κέρκυρας.
- Ταξίδι στην Άνδρο.
- Ταξίδι στην Ελευσίνα.
- Ταξίδι στη Βέροια.
- Συμμετοχή μελών της φιλαρμονικής σε θεατρική παράσταση του Συλλόγου Περιθειωτών “Φίλιππος Βλάχος” στο Δημοτικό Θέατρο.
- Χριστουγεννιάτικη συναυλία στο προαύλιο του Δημαρχείου της Κέρκυρας.
- Κάλαντα στα χωριά της Βόρειας Κέρκυρας και στην πόλη.
- Συναυλία για την κοπή της πίτας στο χώρο της φιλαρμονικής.
- Κοινή εμφάνιση Φιλαρμονικής Θιναλίων με Φιλαρμονικό Σύλλογο Άνδρου της Κυριακής των Βαΐων.

Με αρχιμουσικό την Φ. Αγγέλη

- Συναυλία στο Δημοτικό Σχολείο Αχαράβης.
- Συναυλία στο Πολύτεχνο (παρουσίαση πτυχιακής εργασίας φοιτητή του ΤΜΣ² και μέλους της φιλαρμονικής Θιναλίων).
- Ταξίδι στα Τρίκαλα.
- Χριστουγεννιάτικη συναυλία μαζί με τη Φιλαρμονική Καρυσάδων.
- Συναυλία “Συναίσθημα μέσα από τον ήχο και το χρώμα” σε συνεργασία με το καλλιτεχνικό εργαστήρι Καρυσάδων.
- Συναυλία στο Πολιτιστικό Κέντρο Επίσκεψης μαζί με τη χορωδία Επίσκεψης.
- Συναυλία με κινηματογραφικά έργα στο ξενοδοχείο Century Resort.
- Συναυλία μαζί με τη Φιλαρμονική Σκριπερού.
- Κοινή εμφάνιση Φιλαρμονικής Θιναλίων με Φιλαρμονική Δήμου Τρικάλων.
- Ανοιχτή πρόβα.
- Σεμινάριο σωστής στάσης σώματος και αναπνοής.

Όλα όσα αναφέρονται παραπάνω, αποτελούν στοιχεία της μνήμης μου αναφορικά με τις εκδηλώσεις στις οποίες έχει λάβει μέρος η Φιλαρμονική Θιναλίων μέσα στα χρόνια. Στα παραπάνω, δεν αναφέρεται πουθενά η εμφάνιση της φιλαρμονικής σε θρησκευτικές και εθνικές εκδηλώσεις. Είναι δεδομένο ότι όλα τα χρόνια της λειτουργίας της από το 1994, όπου εμφανίστηκε για πρώτη φορά, εμφανίζεται ανελλιπώς σε τέτοιου είδους εκδηλώσεις. Τα περισσότερα χρόνια συνοδεύει με τη μουσική της το χωριό της Αχαράβης στις παρελάσεις, τις λιτανείες αλλά και τον επιτάφιο της Μ. Παρασκευής ενώ τα τελευταία 2-3 χρόνια εμφανίζεται και στην παρέλαση του Αγρού, αλλά και στον

²Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου

επιτάφιο της Κληματιάς. Ακόμη, όσον αφορά στις λιτανείες, σημαντικό είναι να αναφερθεί, ότι είναι η φιλαρμονική που καλύπτει τις περισσότερες υπηρεσίες της Βόρειας Κέρκυρας, καθώς πριν και μετά το Πάσχα κυρίως, εμφανίζεται κάθε Κυριακή σε άλλο χωριό προκειμένου να συνοδεύσει τις θρησκευτικές ακολουθίες.

Παρότι είναι μια από τις νεότερες φιλαρμονικές του νησιού έχει καταφέρει να φτάσει σε ένα ικανοποιητικό ποιοτικά επίπεδο και έχει συλλέξει θετικά σχόλια για την προσπάθεια και την προσφορά της στον πολιτισμό της Κέρκυρας. Σήμερα, η φιλαρμονική λειτουργεί και προσφέρει μουσικές γνώσεις σε περισσότερους από 50 μικρούς και μεγάλους ανθρώπους, ενώ η μπάντα της αποτελείται από 30-40 βασικούς μουσικούς. Οι αριθμοί τα τελευταία χρόνια μειώθηκαν και γι' αυτό ευθύνονται διάφορες καταστάσεις, όπως για παράδειγμα η οικονομική κρίση που επηρέασε ακόμα και αυτό το κομμάτι του πολιτισμού. Παρ' όλα αυτά, η φιλαρμονική εξακολουθεί να λειτουργεί και να προσφέρει γνώση και μουσική παιδεία στους ανθρώπους που την έχουν ανάγκη.

Συνοψίζοντας, στο παρόν κεφάλαιο αναφέραμε κάποιες από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις στις οποίες έλαβε μέρος η Φιλαρμονική Θιναλίων, υπό τη διεύθυνση των τριών τελευταίων αρχιμουσικών που πέρασαν. Έχει συνδράμει στην πολιτισμική ανάπτυξη του νησιού, καθώς έχει εμφανιστεί σε αρκετά σημεία εντός αλλά και εκτός του νησιού και έχει στεφθεί από επιτυχία κάθε προσπάθεια ανάδειξης από μέρους της, του πολιτισμού της Κέρκυρας.

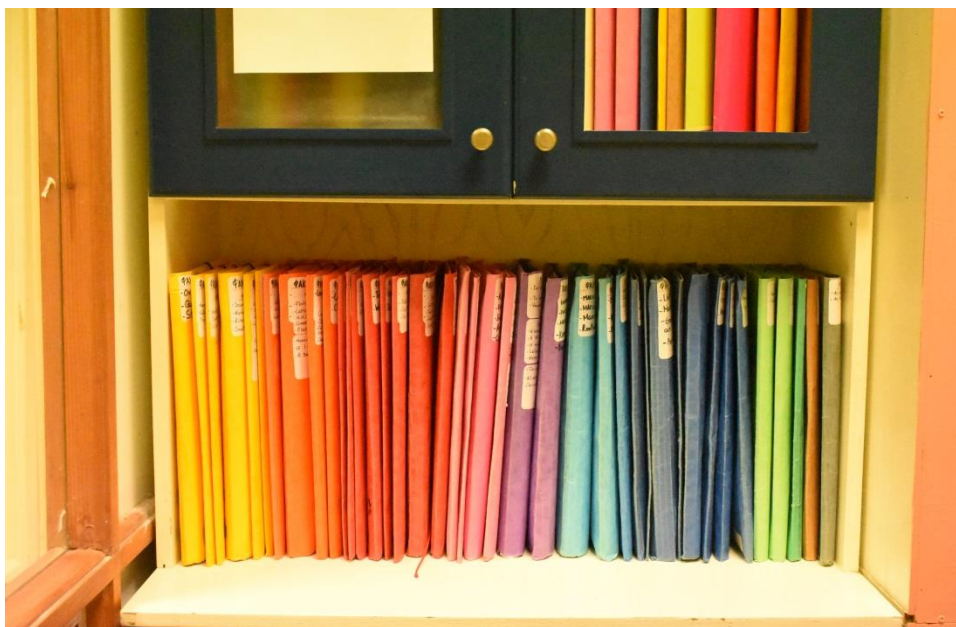
2.2 Το μουσικό αρχείο – τρόποι ταξινόμησης και οργάνωσης

Το μουσικό αρχείο της φιλαρμονικής Θιναλίων αποτέλεσε το αντικείμενο της πρακτικής μου άσκησης κατά τη διάρκεια των σπουδών μου στο TABM³ του Ιονίου Πανεπιστημίου. Ασχολήθηκα με την ταξινόμηση και οργάνωση του αρχείου στη διάρκεια της πρακτικής μου άσκησης και παρακάτω θα εξηγήσω τι ακριβώς εννοώ με τους όρους αυτούς. Το μουσικό αρχείο της φιλαρμονικής Θιναλίων αποτελείται από περισσότερα από 200 μουσικά έργα, τα οποία έχω καταγράψει σε Excel αρχείο προκειμένου να υπάρχουν σε ψηφιακή μορφή. Ο αρχικός στόχος ήταν η διευκόλυνση των υπευθύνων για το αρχείο, στην προκειμένη περίπτωση της αρχιμουσικού κυρίας Αγγέλης. Όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω, στο αρχείο προστέθηκαν το 1997-1999 περίπου 100 έργα και συνέχισαν να προστίθενται μέχρι σήμερα κι άλλα. Κάθε νέος αρχιμουσικός έφερνε μαζί του και ορισμένα έργα, τα οποία ποτέ δεν καταγράφονταν και δεν οργανώνονταν σε φακέλους. Αυτό έφερε ως αποτέλεσμα μια σύγχυση ως προς το τι υπάρχει στο αρχείο. Έτσι, το 2018 ασχολήθηκα για 2 μήνες με το ενεργό αρχείο της φιλαρμονικής. Οργάνωσα τα μουσικά έργα θεματικά, με αλφαβητική σειρά και τα τοποθέτησα σε φακέλους.

Τα έργα χωρίζονται σε:

1. Κινηματογραφικά έργα
2. Χριστουγεννιάτικα έργα
3. Εμβλήματα
4. Θρησκευτικά εμβλήματα - Marcias
5. Πένθιμα εμβλήματα
6. Κλασσικά έργα

³Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας του Ιονίου Πανεπιστημίου

Το μουσικό αρχείο, οργανωμένο και ταξινομημένο στο χώρο της φιλαρμονικής

Στη συνέχεια στη δεύτερη πρακτική άσκηση ασχολήθηκα με το ημιενεργό αρχείο της φιλαρμονικής. Εκεί, υπήρχαν έργα που παίζονταν παλαιότερα, έργα αφιερωμένα στη φιλαρμονική Θιναλίων και χειρόγραφες παρτιτούρες του Ν. Κοσκινά⁴ κυρίως. Χρειάστηκε ιδιαίτερη φροντίδα, καθώς το αρχείο βρίσκεται σε υπόγειο κτίριο και τα ποσοστά υγρασίας ήταν μεγάλα. Πολλές από τις παρτιτούρες είχαν κολλήσει μεταξύ τους ή είχαν αρχίσει να χάνουν το χρώμα τους. Παρ' όλα αυτά δεν προκλήθηκε καμία ζημιά στο αρχείο και σχεδόν όλα καταγράφηκαν σε ηλεκτρονική μορφή. Η διαδικασία ολοκληρώθηκε με επιτυχία και τα έργα του ημιενεργού αρχείου, είναι οργανωμένα αρχικά σύμφωνα με το αν είναι γραμμένα στο χέρι ή τυπωμένα από υπολογιστή. Στη συνέχεια, οι χειρόγραφες παρτιτούρες χωρίζονται σε α. Κινηματογραφικά έργα, β. Παραδοσιακά έργα, γ. Εμβατήρια, δ. Χριστουγεννιάτικα, ε. Πένθιμα εμβατήρια. Το ίδιο και οι τυπωμένες παρτιτούρες με επιπρόσθετη κατηγορία τα στ. Θρησκευτικά εμβατήρια – Marcias.

⁴Μουσικός Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών & Εθνικής Λυρικής Σκηνής, επίτιμος αρχιμουσικός ΦΔΘ

Νικόλαος Κοσκινάς

Η διαδικασία ταξινόμησης και οργάνωσης

Πρακτική άσκηση στο ενεργό μουσικό αρχείο της φιλαρμονικής
Θιναλίων

Βήμα 1^ο : διαχωρισμός των κομματιών με βάση το θέμα τους σε
έξι είδη.

Βήμα 2^ο : αλφαβητική οργάνωση για κάθε είδος ξεχωριστά.

Βήμα 3^ο : τοποθέτηση σε φακέλους με βάση το χρώμα.

Βήμα 4^ο : καταγραφή των τίτλων σε τετράδιο και στη συνέχεια
ένταξη τους σε excel αρχείο προκειμένου να υπάρχουν σε
ψηφιακή μορφή.

Πρακτική άσκηση στο ημιενεργό αρχείο της φιλαρμονικής
Θιναλίων

Βήμα 1^ο : διαχωρισμός των κομματιών σε χειρόγραφα και
τυπωμένα.

Βήμα 2^ο : διαχωρισμός των χειρογράφων με βάση το θέμα τους.

Βήμα 3^ο : διαχωρισμός των τυπωμένων με βάση το θέμα τους.

Βήμα 4^ο : Τοποθέτηση σε φακέλους με αλφαβητική οργάνωση.

Βήμα 5^ο : καταγραφή των τίτλων σε excel αρχείο.

Όπως φαίνεται το μουσικό αρχείο της φιλαρμονικής Θιναλίων
εμπεριέχει κομμάτια που παίζονται σήμερα αλλά και κομμάτια
που παίζονταν παλιά και για διάφορους λόγους σήμερα

βρίσκονται στο ημιενεργό της αρχείο και δε χρησιμοποιούνται συχνά. Παρ' όλα αυτά, το συνολικό μέγεθος του αρχείου ξεπερνά τα 200 μουσικά έργα και πλέον βρίσκονται όλα μαζί οργανωμένα σε ψηφιακή μορφή προκειμένου να διευκολυνθεί η χρήση του. Σε τέτοιου είδους φιλαρμονικές (δημοτικές), τα δεδομένα αλλάζουν συχνά και αυτό έχει αποδειχθεί πολλές φορές μέχρι σήμερα. Έχουν περάσει από τη φιλαρμονική Θιναλίων πολλοί δάσκαλοι και αρχιμουσικοί και ένα μη οργανωμένο αρχείο αποτελεί πρόβλημα για εκείνους. Πλέον, το ζήτημα αυτό, οδεύει προς τη λύση του, αφού το αρχείο που αποτελεί το παρελθόν και το μέλλον της φιλαρμονικής βρίσκεται οργανωμένο σε ψηφιακή μορφή και μπορεί να χρησιμοποιηθεί εύκολα ανά πάσα στιγμή.

Σημαντικό να αναφερθεί εδώ είναι οι πληροφορίες που εμπεριέχονται στο αρχείο excel το οποίο θα επισυναφθεί στην παρούσα εργασία στο τέλος. Αρχικά, καταγράφεται ο τίτλος του έργου, ο συνθέτης, ο ενορχηστρωτής, το είδος του έργου, η κατηγορία στην οποία ανήκει (αν είναι ξένο ή ελληνικό κομμάτι), η χρονολογία στην οποία γράφτηκε, το αρχείο από το οποίο προήλθε, σε ποιο φάκελο βρίσκεται τώρα, ποια ήταν η αρχική του μορφή και τέλος για ποια όργανα υπάρχουν παρτιτούρες για το συγκεκριμένο κομμάτι. Για όλα τα παραπάνω οι πληροφορίες αντλήθηκαν από το ίδιο το έργο, το οποίο στις περισσότερες περιπτώσεις είχε όλα αυτά τα στοιχεία γραμμένα κι αν δεν είχε έμειναν κενά. Όπως φαίνεται και στον πίνακα excel μπορεί κανείς να βρει κομμάτι με τον ίδιο τίτλο περισσότερες από μια φορές πράγμα που σημαίνει ότι κάθε φορά είχε διαφορετική ενορχήστρωση ή σύνθεση.

2.3 Πρωτότυπα κομμάτια του αρχείου

Παραπάνω αναφέραμε ότι οι φιλαρμονικές μπορούν να συνυπάρξουν και να είναι αλληλέγγυες μεταξύ τους. Αυτό είναι αλήθεια και μπορεί κανείς να το διαπιστώσει κάνοντας μια βόλτα στα μουσικά αρχεία κάθε φιλαρμονικής. Σίγουρα θα συναντήσει το ίδιο έργο σε περισσότερες από μια φιλαρμονικές και αυτό είναι κάτι που συμβαίνει με τα περισσότερα κομμάτια. Τα μόνα έργα που δε μπορεί να βρει κανείς παρά μόνο σε ένα αρχείο, είναι τα πρωτότυπα. Αυτά αποτελούν το θησαυρό της κάθε φιλαρμονικής και εκτελούνται μόνον από εκείνη. Στην περίπτωση της φιλαρμονικής Θιναλίων, πρωτότυπα κομμάτια είναι δύο. Είναι αυτά που έχουν γραφτεί για αυτήν ή έχουν αφιερωθεί αποκλειστικά σε αυτήν. Το πρώτο ονομάζεται Grand Mountain και έχει γραφτεί από τον πρώην αρχιμουσικό Κώστα Σαββανή, αποκλειστικά για τη φιλαρμονική Θιναλίων. Το δεύτερο είναι μια σύνθεση του Δ. Πορφύρη και του Μ. Μπεκράκη, “Ο μικρός πρίγκιπας”. Για το γνωστό παραμύθι γράφτηκε μουσική στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας των δύο φοιτητών και παίχτηκε για πρώτη φορά από τη φιλαρμονική Θιναλίων.

Πιο συγκεκριμένα, το πρώτο κομμάτι “Grand Mountain” συνέθεσε ο Κ. Σαββανής. Πρόκειται για στρατιωτικό εμβατήριο, το οποίο η φιλαρμονική συνήθιζε να παίζει παλαιότερα στις παρελάσεις στο βορρά ή στην πόλη της Κέρκυρας. Είναι ένα έντονο και δυναμικό κομμάτι, αφιερωμένο στη φιλαρμονική Θιναλίων και εξακολουθεί να παίζεται ως σήμερα στην έναρξη κάποιας συναυλίας ή ακόμα και στις παρελάσεις. Το πρωτότυπο έργο βρίσκεται στο αρχείο της φιλαρμονικής και δε μπορεί να χρησιμοποιηθεί από κάποια άλλη φιλαρμονική χωρίς την άδεια του συνθέτη πρώτα και την φιλαρμονικής Θιναλίων στη συνέχεια.

Αφίσα από την παρουσίαση της πτυχιακής εργασίας των δύο φοιτητών

Επιπλέον, όσον αφορά στο έργο των δύο φοιτητών “Ο μικρός πρίγκιπας”, προέκυψε από τη συνεργασία της φιλαρμονικής με το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και τη συμμετοχή του ενός από τους δύο συνθέτες στη φιλαρμονική Θιναλίων παλαιότερα. Στα πλαίσια της πτυχιακής του εργασίας, ο Δημήτρης Πορφύρης μαζί με τον συνάδελφό του Μανώλη Μπεκράκη αποφάσισαν να γράψουν μουσική για το πασίγνωστο παραμύθι του Αντουάν ντε Σαιντ – Εξυπερύ “Ο μικρός πρίγκιπας”. Το έργο χωρίζεται σε 3 μέρη και με μεγάλη επιτυχία εκτελέστηκε από τη φιλαρμονική Θιναλίων σε διάφορα σημεία. Οι συνθέτες, επέλεξαν τη φιλαρμονική Θιναλίων καθώς ο ένας από του δύο ήταν μέλος της παλαιότερα και προτίμησε να την τιμήσει αφιερώνοντας το δημιούργημά του σε αυτήν. Κατά τον ίδιο τρόπο, αν κάποια άλλη ορχήστρα θελήσει να εκτελέσει το κομμάτι αυτό χρειάζεται την άδεια των συνθετών αλλά και της φιλαρμονικής Θιναλίων.

Κλείνοντας αυτό το κεφάλαιο βλέπουμε ότι στη φιλαρμονική Θιναλίων αφιερώθηκαν δυο μουσικά έργα τα οποία είναι σημαντικά και αξιόλογα και αποτελούν το θησαυρό της. Οποιαδήποτε άλλη ορχήστρα θελήσει να τα εκτελέσει χρειάζεται άδεια και αυτό είναι κάτι που ισχύει για όλες τις φιλαρμονικές και τα πρωτότυπα κομμάτια τους.

2.4 Χειρόγραφες παρτιτούρες στη διάρκεια των χρόνων

Αναφέραμε πιο πάνω ότι τα αρχεία δεν θα έπρεπε να στεγάζονται σε υπόγειους και υγρούς χώρους. Σε συνθήκες υγρασίας δημιουργούνται μύκητες και βακτήρια τα οποία προκαλούν φθορές στο χαρτί (σε περίπτωση που το χαρτί αποτελεί την ύλη του αρχείου). Ακόμα όμως κι αν το αρχείο βρίσκεται σε κάποια πιο σύγχρονη μορφή για παράδειγμα CD και πάλι η υγρασία μπορεί να προκαλέσει πρόβλημα. Το χαρτί αλλοιώνεται ή πολλές φορές βλέπουμε έγγραφα να είναι κολλημένα μεταξύ τους και ίσως μια λάθος κίνηση του αρχειονόμου να προκαλέσει ανεπανόρθωτη βλάβη στο έγγραφο. Επίσης, οι μύκητες φαίνονται στο χαρτί καθώς δημιουργούν ένα σκούρο χρώμα ή γενικά αλλοιώσεις στο χαρτί που μπορούν να περιορίσουν την ανάγνωση του εγγράφου.

Στο αρχείο της φιλαρμονικής Θιναλίων βρέθηκαν πολλές παρτιτούρες οι οποίες είναι

χειρόγραφες. Οι περισσότερες, αλλά όχι όλες, είναι γραμμένες από τον Ν. Κοσκινά και πολλές περιέχουν ρωσικά παραδοσιακά τραγούδια. Ο χώρος στον οποίο στεγάζεται το αρχείο είναι υπόγειος και γεμάτος υγρασία, πράγμα που σημαίνει ότι δεν είναι κατάλληλος. Παρ' όλα αυτά όσα χρόνια λειτουργεί η φιλαρμονική το αρχείο βρίσκεται εκεί και αυτό είχε κάποιες συνέπειες για τις παρτιτούρες. Η υγρασία κόλλησε κάποιες από αυτές μεταξύ τους αλλά το σημαντικότερο πρόβλημα αντιμετώπισαν οι χειρόγραφες παρτιτούρες, των οποίων η μελάνη ξεθώριασε και σε πολλά σημεία εξαφανίστηκε εντελώς, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να αναγνωστεί το έργο.

Το θετικό με τα μουσικά έργα ωστόσο είναι ότι μπορεί κανείς να διορθώσει σχετικά εύκολα ένα τέτοιο πρόβλημα. Η μουσική γράφεται με έναν συγκεκριμένο τρόπο για να είναι σωστή και στην περίπτωση που ξεθώριασαν μερικά μόνο σημεία μπορούν με οδηγό τη λογική να διορθωθούν. Εν πάση περιπτώσει ιδανικό είναι να μη βρίσκονται τα έγγραφα σε συνθήκες που τα

ταλαιπωρούν ώστε να μη χρειαστεί να γίνουν επιπλέον παρεμβάσεις που πιθανόν και να αλλοιώσουν το αρχικό έγγραφο. Βέβαια αυτό είναι κάτι που μέχρι αυτή τη στιγμή δεν είχε απασχολήσει τους υπεύθυνους για το αρχείο μη όντας ειδικοί στο θέμα. Ωστόσο, πλέον φαίνεται πως με αυτό θα πρέπει να ασχοληθεί κάποιος πιο έμπειρος αρχειονόμος προκειμένου να μπορέσουν να σωθούν όσα ακόμα βρίσκονται σε καλό και αναγνώσιμο σημείο και να μην προκληθούν περαιτέρω ζημιές στις παρτιτούρες που ήδη φαίνονται αρκετά ταλαιπωρημένες.

Κλείνοντας λοιπόν, βλέπουμε ότι οι χειρόγραφες και όχι μόνο παρτιτούρες που βρέθηκαν στο μουσικό αρχείο της φιλαρμονικής Θιναλίων άντεξαν τις αντίξοες συνθήκες, με τις οποίες βρέθηκαν αντιμέτωπες και μπορούν ακόμα να σωθούν. Βασική προϋπόθεση είναι να μεταφερθεί το αρχείο της φιλαρμονικής σε ένα πιο στεγανό και σωστό μέρος προκειμένου να μην υπάρξουν περισσότερες φθορές, καθώς είναι αρκετές σε αριθμό και αποτελούν έργο ενός ιδιαίτερα σημαντικού ανθρώπου του κύριου Ν. Κοσκινά.

3. Αποτέλεσμα της ταξινόμησης – οργάνωσης

Τέλος, αναφορικά με τα αποτελέσματα της ταξινόμησης και οργάνωσης του μουσικού αρχείου, αυτό που θα ήθελα να αναφέρω είναι ότι ο βασικός στόχος της εργασίας φαίνεται να επιτεύχθηκε. Όπως προείπα ο στόχος ήταν η διευκόλυνση των υπευθύνων για το μουσικό αρχείο της φιλαρμονικής Θιναλίων. Το αρχείο οργανώθηκε και ταξινομήθηκε και μπορεί πλέον με ευκολία κανείς να εντοπίσει έργα που υπάρχουν μέσα σε αυτό, χωρίς να χρειάζεται να ψάχνει σε δεκάδες φακέλους βάζοντας και βγάζοντας παρτιτούρες, ώσπου να βρει αυτό που ψάχνει.

Έτσι, η εργασία αποτελείται από 2 μέρη, ένα πρακτικό και ένα θεωρητικό. Το πρακτικό μέρος της εργασίας έχει να κάνει με την οργάνωση και την ταξινόμηση του αρχείου στο φυσικό του χώρο. Αυτή ήταν μια διαδικασία που χρειάστηκε τέσσερις μήνες για να ολοκληρωθεί και έγινε στα πλαίσια της πρακτικής μου άσκησης. Ακολουθήθηκαν οι διαδικασίες που ανέφερα πιο πάνω αναλυτικά και επίσης η ψηφιακή μορφή του αρχείου που βρίσκεται σε αρχείο excel που θα αναρτηθεί μαζί με την παρούσα εργασία. Ενώ το θεωρητικό κομμάτι αφορά περισσότερο πληροφορίες γενικά για τη φιλαρμονική Θιναλίων αλλά και για άλλες φιλαρμονικές για τις οποίες χρειάστηκε διερεύνηση.

Άρα, τα αποτελέσματα της ταξινόμησης και οργάνωσης του μουσικού αρχείου θα φανούν χρήσιμα σε όσους από δω και στο εξής σκοπεύουν να ασχοληθούν με τη φιλαρμονική Θιναλίων, στην μέχρι σήμερα αρχιμουσικό καθώς και στους επόμενους, αφού θα μπορούν μέσω του υπολογιστή τους να ψάξουν τι υπάρχει στο αρχείο.

Συμπεράσματα

Στην παρούσα εργασία παρουσιάστηκαν κάποιες πληροφορίες για τις φιλαρμονικές γενικώς, και της Κέρκυρας πιο συγκεκριμένα που πιθανόν φανούν χρήσιμες σε μια επόμενη έρευνα. Οι περισσότερες πληροφορίες όπως θα δούμε και από τη βιβλιογραφία αντλήθηκαν από την ιστοσελίδα κάθε φιλαρμονικής και βάσει αυτού θεωρούνται έγκυρες. Συγκεκριμένα, πληροφορίες για τη Φιλαρμονική Εταιρεία Κέρκυρας “Παλαιά”, τη Φιλαρμονική Εταιρεία “Μάντζαρος”, τη φιλαρμονική Κορακιάνας “Σπύρος Σαμάρας”, τη φιλαρμονική Γαστουρίου “Ομόνοια” και τη Φιλαρμονική Θιναλίων που αναλύθηκαν εκτενώς στην εργασία, όλες οι πληροφορίες αντλήθηκαν από έγκυρες πηγές.

Για τη φιλαρμονική Θιναλίων που ήταν και το βασικό θέμα της εργασίας, οι πληροφορίες που παρατίθενται στην εργασία αντλήθηκαν από ιστοσελίδες, από άρθρα δημοσιευμένα σε εφημερίδες τα οποία παρουσιάζονται σε σχετικές φωτογραφίες και βρίσκονται αναρτημένα στον πίνακα πληροφοριών της φιλαρμονικής (στο φυσικό χώρο) αλλά και προϊόντα δικής μου μνήμης ή και άλλων μελών της φιλαρμονικής. Η ταξινόμηση και οργάνωση του μουσικού αρχείου, έγινε με τρόπο ευνόητο και αποσκοπεί στην ευκολότερη χρήση του αρχείου από τους αρμόδιους και όσους θα συνεχίσουν στη φιλαρμονική Θιναλίων.

Έτσι, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η πτυχιακή εργασία σε συνδυασμό με την πρακτική μου άσκηση διάρκειας τεσσάρων μηνών έφερε το επιθυμητό αποτέλεσμα ως προς το μουσικό αρχείο της φιλαρμονικής Θιναλίων. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ανά πάσα στιγμή από οποιονδήποτε με ευκολία μέσω της ψηφιακής του μορφής χωρίς περαιτέρω διαδικασίες.

Συμπληρωματικό υλικό σε εικόνες

Κοινή εμφάνιση Φιλαρμονικής Θιναλίων με τη Φιλαρμονική Άνδρου, Κυριακή των Βαίων 2015

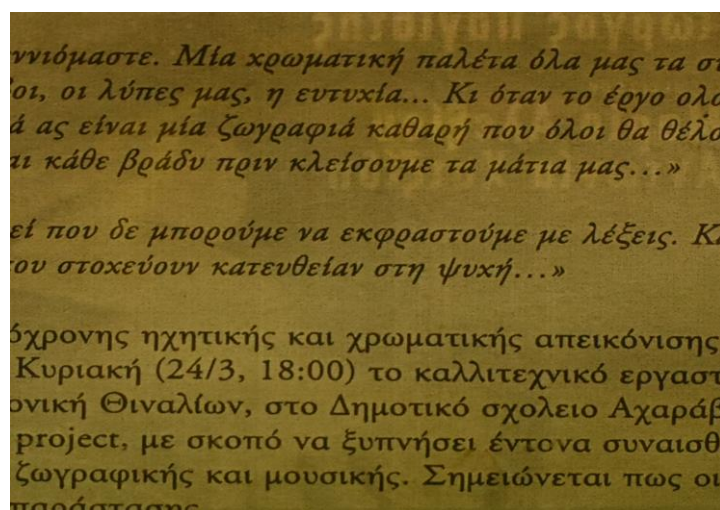
Η φιλαρμονική Θιναλίων ανοίγει το μουσικό φεστιβάλ με την Πίτσα Παπαδοπούλου στη Λευκίμμη

Άρθρο σε Κερκυραϊκή εφημερίδα για τη Φιλαρμονική Θιναλίων

Το συναίσθημα μέσα από τον ήχο και την εικόνα

“Λευκός καμβάς όταν γεννιόμαστε. Μια χρωματική παλέτα όλα μας τα συναισθήματα, οι εμπειρίες μας, οι επιλογές, οι φόβοι, οι λύπες μας, η ευτυχία... Κι όταν το έργο ολοκληρωθεί μπορεί να μην είναι αριστούργημα αλλά ας είναι μια ζωγραφιά καθαρή που όλοι θα θέλουμε να κοιτάμε κάθε πρωί που θα ξυπνάμε και κάθε βράδυ πριν κλείσουμε τα μάτια μας...”

Συνεργασία φιλαρμονικής Θιναλίων με το καλλιτεχνικό εργαστήριο Καρουσάδων, Πρότυπη παράσταση με σκοπό να ξυπνήσει έντονα συναισθήματα στους θεατές μέσω της συνεργασίας ζωγραφικής και μουσικής

Δεύτερη συνάντηση φιλαρμονικών, Φιλαρμονική Θιναλίων με Φιλαρμονική Τρικκαίων

28η Οκτωβρίου 2001, παρέλαση στην Αχαράβη

1ο Διεθνές Φεστιβάλ Φιλαρμονικών

Άρθρο δημοσιευμένο σε εφημερίδα σχετικά με τη Φιλαρμονική Θιναλίων

Αρχοντική παρουσία

Εντυπωσίασε η Φιλαρμονική του Δήμου Θιναλίων

Με τη συμμετοχή της φιλαρμονικής του Δήμου Θιναλίων για πρώτη φορά εορτάστηκε και φέτος με μεγαλοπρέπεια η καθιερωμένη λιτανεία του Αγίου Σπυρίδωνος την Κυριακή των Βαΐων.

Στη λιτανεία έλαβαν μέρος οι περισσότερες από τις φιλαρμονικές του Νομού (12 από τις 17: Δήμου Θιναλίων, Καρυσσίδων, Σκριπερού, Άνω Κορακιάνας, Κάτω Κορακιάνας και Κοντοκαλίου που βγήκαν μαζί,

νούρια γάντια και χειροποίητα κράνη αξίας περίπου τεσσάρων εκατομμυρίων δραχμών. Πλήθος κόσμου παρακολούθησε τη λιτανεία του θαυματουργού Αγίου Σπυρίδωνα και τα σχόλια όσον αφορά τη φιλαρμονική του Δήμου Θιναλίων ήταν κολακευτικά. Όχι μόνο από θέμα μουσικής εκτέλεσης, αλλά και από εμφάνισης συντονισμού κτλ.

Συμμετείχαν στη φιλαρμονική πενήντα άτομα υπό τη διεύθυνση

Grand Mountain (Μεγάλο Βουνό).

Από τη μεριά μας, ως ΑΝΑΓνώστης, συγκαίρουμε όλους τους συντελεστές αυτής της προσπάθειας, ένα μεγάλο μπράβο σ' όλους και ειδικά στα παιδιά. Ο στόχος, θα ήταν παράληψη να μην αποδοθούν τα εύσημα στον κ. Νίκο Κοσκινά ο οποίος ήταν αυτός που ξεκίνησε τη φιλαρμονική, όπως επίσης και στον κ. Μάνθο Βλάχο που διετέλεσε αρχιμουσικός πριν αναλάβει

Λευκίμης 2, Αγίου Μαρτίνου, Κυνουσιών, Γαστουρίου, Μοντζαρού και Παλαιάς Φιλαρμονικής) και εμφανίστηκαν στη σειρά κατάταξης με κριτήριο το έτος επίσημης παρουσίας τους.

Η φιλαρμονική του Δήμου μας εμφανίστηκε πρώτη στη γραμμή παράταξης ως νεότερη σε σύγκριση βέβαια με τις υπόλοιπες.

Για την όσο το δυνατόν καλύτερη εμφάνισή της αγοράστηκαν και

του αρχιμουσικού κ. Κώστα Σαββανή, ο οποίος όληωσες σχετικά:

«Παίζουμε κατά τη διάρκεια της λιτανείας δυο ιταλικά μουσικά κομμάτια, δυο θρησκευτικές "μάρτσες". Την Ανοητισιάνα και τη Ιεσσίλια. Στο τέλος, μετά τη λιτανεία, καθώς φεύγαμε παίζουμε ένα εμβατήριο που σύνθεσα ειδικά για τη φιλαρμονική του Δήμου Θιναλίων και το ανόμισα

τη διεύθυνση ο κ. Σαββανής.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΥ ΘΙΝΑΛΙΩΝ

Δευτέρα 1/5/2000: (Ιεσσίλια του Πάσχα) 11.00 π.μ. Λιτανεία στις Νυμφές

Κυριακή 7/5/2000: (Ιεσσίλια του Πάσχα) 11.00 π.μ. Λιτανεία στην Επισκοπή

Κυριακή 14/5/2000: (των Μυροφόρων) 11.00 π.μ. Λιτανεία στους Κυπριονάδες

Άρθρο δημοσιευμένο σε Κερκυραϊκή Εφημερίδα σχετικά με τη Φιλαρμονική Θιναλίων

Πηγές και Βιβλιογραφία:

1. www.femantzaros.com
2. www.fek.gr
3. <https://www.greekgastronomyguide.gr/item/filarmonikes-orchistres-kerkyras/>
4. www.corfuin.com/gr/bands.html
5. www.menta88.gr (Η ιστορία των Φιλαρμονικών της Κέρκυρας)
6. <https://www.infokerkyra.gr/corfu/culture/filarmonikes.html>
7. <https://www.corfuhistory.eu/?cat=354>
8. <https://www.musicportal.gr/bands/?lang=el>
9. 50 χρόνια Φιλαρμονική Κορακιάνας “Σπύρος Σαμάρας” (Απέργης Κώστας, Ζερβόπουλος Ανδρέας, Ζερβόπουλος Κώστας, Κένταρχος Νώντας, Μεταλληνού Δώρα, Σπίγγος Θανάσης, Εκτύπωση: Τυποεκδοτική Ρουβάς Βασίλειος & ΣΙΑ Ο.Ε., Ηλεκτρονική επεξεργασία & επιμέλεια εξωφύλλου: Τυποεκδοτική (Κοκαλάκης Γιάννης)
10. <https://www.corfuhistory.eu/?p=5187>
11. <https://greece.terrabook.com/el/corfu/page/filarmoniki-gastouriou/>
12. https://www.facebook.com/gastouriband/about/?ref=page_internal